

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

BISNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het principiële goed te keuren voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering met bijhorende bijlagen (14);
- het advies van de Inspectie van Financiën van 22 01 2019;
- het begrotingsakkoord van 19 februari 2019;

1. INHOUDELIJK

A. Situering

Met het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009 werden de thuiszorg en de ouderenzorg samengebracht in één overkoepelend begrip 'woonzorg', met als doelstellingen zorg op maat te bieden, een kwaliteitsvol zorgcontinuüm te creëren, en de samenwerking tussen thuiszorg, thuiszorgondersteunende zorg en residentiële zorg te vergemakkelijken en aan te moedigen. De ambitie was om de kwaliteit van wonen en zorg te verhogen door passend in te spelen op de individuele fysieke en psychische noden van de zorgvrager, met voldoende aandacht voor sociale inclusie en het welbehagen van de zorgbehoevende persoon.

Dit decreet werd uitgevoerd door drie uitvoeringsbesluiten:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van de voorafgaande vergunning voor sommige woonzorgvoorzieningen;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

De bevoegdheidsoverdrachten die gepaard gaan met de zesde staatshervorming, de demografische evoluties, de veranderende samenleving en een voortschrijdend inzicht gevoed door wetenschap, ervaringen en praktijk, zetten aan tot een bijsturing in het denken en handelen van onze Vlaamse woonzorgvoorzieningen. Na 10 jaar was het woonzorgdecreet aan een actualisering toe. Deze actualisering kreeg vorm in het decreet betreffende de woonzorg, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 6 februari 2019.

Het voorliggend voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering (OBVR) geeft uitvoering aan dit decreet voor wat betreft de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers. Het besluit is net als in 2009 opgevat als een stambesluit met 14 bijlagen waarin per soort van voorziening de specifieke erkenningsvoorwaarden worden opgesomd. Wetgevingstechnisch is de indeling in bijlagen met daarin per voorziening erkenningsnormen niet gebruikelijk. We houden deze indeling aan gezien het een actualisering van een bestaand BVR betreft, waar dit op deze manier was ingedeeld, en ook meest hanteerbaar is gebleken voor de sector.

Het actualiseringstraject ging gepaard met een intens proces in nauwe samenspraak met de vertegenwoordigers van de sector, en waarbij naast het woonzorgdecreet van 6 februari 2019 ook volgende nota's een richtsnoer vormden:

- o de conceptnota "Vlaams Welzijns- en zorgbeleid voor ouderen. Dichtbij en integraal. Visie en veranderagenda" (2016);
- o de nota "Zorg en ondersteuning op maat van alle gezinnen, een nieuw werkingskader voor de diensten gezinszorg" (2017);
- o de conceptnota "Residentiële ouderenzorg, een échte thuis voor kwetsbare personen" (2018);
- o de nota's en verslagen van de werkgroepen die voor de woonzorgvormen werden geconsulteerd.

Er is gekozen om het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 in zijn geheel op te heffen en te vervangen door het voorliggende voorontwerp van besluit, wat de leesbaarheid ten goede komt. Zeer veel bepalingen werden woordelijk of mits beperkte terminologische aanpassingen overgenomen uit het vorige besluit van de Vlaamse Regering. In de volgende hoofdstukken wordt aangegeven wat gewijzigd is ten opzichte van het vorige besluit van de Vlaamse Regering.

De voorontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering ter vervanging van de besluiten van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van de voorafgaande vergunning voor sommige woonzorgvoorzieningen en betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers zullen op een later tijdstip voorgelegd worden.

B. Context

De zesde staatshervorming stelt de Vlaamse Gemeenschap in haar Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen voor een buitengewone uitdaging. Sinds 1 juli 2014 is Vlaanderen volledig bevoegd voor het beleid met betrekking tot de residentiële ouderenzorg, het prijzenbeleid in de ouderenvoorzieningen, de zorgfinanciering en normering van rust- en verzorgingstehuizen, de centra voor dagverzorging en niet-aangeboren hersenaandoeningen, alsook voor de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden (THAB). Dit biedt de mogelijkheid om voor deze doelgroep een meer homogeen welzijns- en zorgbeleid te voeren.

Bijkomend dwingen ook actuele en te verwachten trends in onze samenleving de Vlaamse overheid, alsook de zorgaanbieders er toe na te denken over het toekomstig te realiseren en te organiseren woonzorgaanbod. Enkele concrete feiten daarbij zijn, onder andere:

- de zorgzwaarte en leeftijd van de bewoners in de residentiële ouderenzorg nemen toe en zullen blijven stijgen;
- de ouder wordende bevolking is mondiger en wenst, meer dan vroeger, de regie van de zorg in eigen handen te hebben en eigen keuzes te maken;

- medische vooruitgang, assistieve technologie en innovatieve organisatievormen maken thuiszorg, zelfs voor mensen met multiple chronische aandoeningen, een meer haalbare kaart;
- er groeit een maatschappelijke consensus dat een strakke verkokering van het aanbod op basis van de oorsprong van de zorg- en ondersteuningsvraag (handicap, chronische ziekte, veroudering, ...) niet langer wenselijk is, maar er meer flexibel moet kunnen ingespeeld worden op een variatie van zorgvragen die leven bij de bevolking;
- er is behoefte aan een aangepaste, nieuwe programmatie. Om de behoefte aan thuis- en residentiële zorg en ondersteuning in Vlaanderen te schatten en op een permanente wijze te monitoren zal het Agentschap Zorg en Gezondheid op termijn beroep kunnen doen op de resultaten van een gevalideerde behoefteeraming en –monitoringsinstrument. Het onderzoek hierrond is lopende in het kader van de Vlaamse sociale bescherming;
- een loutere uitbreiding van het bestaande residentiële aanbod zal een onvoldoende antwoord bieden op de uitdagingen waar Vlaanderen voor staat. Daarom moet de Vlaamse overheid, samen met alle belanghebbenden, een meersporenbeleid voeren, een beleid waarbinnen de vraaggestuurde zorg op maat in de vertrouwde omgeving, keuzevrijheid, flexibiliteit, kwaliteit en betaalbaarheid sleutelwoorden zijn. Hierbij wordt prioritair ingezet op de personen met de grootse zorgnood.

Het bestaande woonzorgdecreet van 13 maart 2009 was in essentie een voorzieningen-decreet, gericht op de organisatie van een kwaliteitsvol woonzorgaanbod en dit voor een grote diversiteit van personen ongeacht de leeftijd, tenzij specifiek bepaald. Dit blijft de bedoeling met het geactualiseerde woonzorgdecreet van 6 februari 2019, waarbij de actualisering inspeelt op bovenstaande realiteiten en trends.

Deze actualisering van het Woonzorgdecreet vormt een noodzakelijke tussenstap in een langetermijndoelstelling, namelijk de totstandkoming van een sectoroverschrijdend en ontschot Vlaams decreet langdurige geïntegreerde zorg en ondersteuning.

De actualisering van het Woonzorgdecreet spoort bovendien samen met de realisatie van de Vlaamse Sociale Bescherming, de hervorming van de eerstelijns, een nieuw decreet geestelijke gezondheidszorg en een nieuw decreet lokaal sociaal beleid. Belangrijke hefboom hierbij is ongetwijfeld de omslag van een voorzieningsgebonden naar een persoonsvolgend financieringsmodel, zoals voorzien in het decreet Vlaamse sociale bescherming van 18 mei 2018 (persoonsvolgend budget).

C. Inhoudelijke samenvatting

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (hierna stambesluit genoemd)

In artikel 1 van dit ontwerpbesluit worden een aantal definities bepaald, aanvullend op de definities die reeds vervat zitten in artikel 2 van het decreet betreffende de woonzorg, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 6 februari 2019. Dit betreft in essentie de omschrijving van de administratieve entiteiten die bevoegd zijn voor de uitvoering van en het toezicht op de bepalingen vervat in het stambesluit en zijn bijlagen.

Artikel 2 verduidelijkt met behoud van de toepassing van artikel 6, §1, tweede lid, 1°, b), en 2°, van het Woonzorgdecreet van 6 februari 2019 wanneer de rechtspersonen onweerslegbaar vermoed worden onder centrale leiding te staan en de situaties waarbij de controle over de rechtspersoon in rechte is en onweerslegbaar vermoed wordt.

Artikel 3 stelt dat de programmatie van de woonzorgvoorzieningen per soort woonzorgvoorziening en van de verenigingen bepaald wordt in de overeenkomstige bijlagen bij het besluit. In afwachting van de resultaten van een gevalideerde behoefteeraming en –

monitoringsinstrument worden hierbij waar van toepassing de huidige bepalingen van de bijlagen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009¹ ongewijzigd overgenomen.

In de artikelen 4 en 5 wordt bepaald dat om erkend te worden een woonzorgvoorziening of een vereniging moet passen in de programmatie die op die woonzorgvoorziening of op de vereniging van toepassing is en binnen de vermelde termijn moet voldoen aan de vermelde erkenningsvoorwaarden. Deze bepalingen werden overgenomen uit de huidige regelgeving en waar vereist geactualiseerd. De programmacijfers houden zowel rekening met inwoners van het Nederlandse taalgebied als voor een bepaald percentage met inwoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Er wordt gewerkt met de Brussel-norm van 30%, behoudens gemotiveerde afwijkingen zoals bij de woonzorgcentra waar met 10% gewerkt wordt omdat men in Brussel geconfronteerd wordt met een overaanbod aan woonegelegenheden in woonzorgcentra. Deze gehanteerde normen zullen bij de actualisering van de programmatie naar aanleiding van het lopend wetenschappelijk onderzoek hierover mogelijks herbekeken worden.

Ingevolge de overheveling van de dagverzorgingscentra conform artikel 51 van bijlage IX van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 naar de bijlage 2 als een bijkomende erkenning van een dienst voor gezinszorg is het noodzakelijk om ook voor deze bijkomende erkenning de voorwaarden tot het bekomen en behouden van een erkenning ervan te bepalen. Deze zitten vervat in § 1 van het artikel 6 van dit besluit.

Met ingang van 1 januari 2019 werden in toepassing van het uitvoeringsbesluit Vlaamse Sociale Bescherming de bepalingen in verband met de woonzorgcentra met een bijkomende erkenning specifiek gericht op de opvang van zorgafhankelijke personen (voorheen de rust- en verzorgingstehuizen of RVT's) geïntegreerd in de huidige bijlage XII bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009. Gelijktijdig werden ook de bepalingen in verband met de centra voor dagverzorging met een bijkomende erkenning specifiek gericht op de opvang van zorgafhankelijke personen en zij die lijden aan een ernstige ziekte geïntegreerd in de huidige bijlage IX bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009. De erkenningsvoorwaarden van de bijkomende erkenning als oriënterend kortverblijf werden reeds bepaald in de bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2018 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van een erkennings- of omzettingskalender en tot wijziging van de regels voor de voorafgaande vergunning en worden in de bijlage 8 ongewijzigd geïntegreerd. In artikel 6, §2. van dit voorontwerpbesluit worden voor deze bijkomende erkenningen de voorwaarden tot het bekomen en behouden van een erkenning ervan bepaald.

In artikel 6, §3. worden tenslotte de voorwaarden bepaald tot het bekomen en behouden van een bijzondere erkenning voor het aanbieden van gespecialiseerde zorg aan specifieke doelgroepen. Het betreft hier specifiek de doelgroep personen met jongdementie.

In artikel 7 worden de voorwaarden bepaald voor het bekomen van een voorlopige erkenning voor de in dit artikel bepaalde woonzorgvoorzieningen. Dit geldt eveneens voor de bijkomende of bijzondere erkenning van de vermelde woonzorgvoorzieningen.

Artikel 8 vermeldt enerzijds de algemene voorwaarden voor de kwaliteit van de zorg en ondersteuning die de woonzorgvoorzieningen of de vereniging moeten naleven in het kader het decreet van 17 oktober 2003 betreffende de kwaliteit van de gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. Voor wat betreft de gegevens over de kwaliteit van de zorg en ondersteuning werden de artikels grotendeels overgenomen uit de versie van het stambesluit van 2009, met dien verstande dat de vermelding van het kwaliteitshandboek naar de bijlagen

---

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

verhuist zodat er in de bijlagen voor elke woonzorgvoorziening of vereniging specifiek bepaald wordt wat er in de kwaliteitshandboeken dient te verschijnen.

Daarnaast wordt in dit artikel bepaald dat de woonzorgvoorziening of de vereniging aan de gebruikers een klachtrecht garandeert en voor een adequate en objectieve behandeling van de klachten zorgt. Tevens wordt bepaald dat de woonzorgvoorziening of de vereniging de tevredenheid van zijn gebruikers nagaat en afhankelijk daarvan bij stuurt. Minstens driejaarlijks wordt een verantwoorde gebruikerstevredenheidsmeting uitgevoerd.

De artikelen 9 en 12 van dit voorontwerpbesluit vormen de verdere uitwerking van de gegevensverwerking door de woonzorgvoorzieningen, de verenigingen, partnerorganisaties, projecten, het agentschap en de Zorginspectie.

Voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens werd verder uitvoering gegeven aan artikel 59, §4-6 van het Woonzorgdecreet dat geschreven werd in het licht van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en waarin de essentiële elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens terug te vinden zijn. Enerzijds wordt er een bepaling opgenomen die het mogelijk maakt dat woonzorgvoorzieningen en verenigingen een uittreksel uit het strafregister van hun personeelsleden en bestuurders kunnen opvragen (ter inzage) om de integriteit van deze personen te kunnen garanderen. Anderzijds bepaalt artikel 12 van dit besluit op welke manier en aan welke personen of instanties persoonsgegevens van de gebruiker mogen meegedeeld worden door de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten, en zowel voor de verwerking van persoonsgegevens door de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten als voor deze door het agentschap of de Zorginspectie, hoe(lang) de persoonsgegevens van gebruikers en van personeelsleden en bestuurders kunnen worden bewaard, de rechten die de gebruikers, personeelsleden en bestuurders hebben en hoe de beveiliging van de persoonsgegevens geschiedt.

In de bijlagen bij dit voorontwerpbesluit kunnen nog specifiekere bepalingen over de verwerking van gegevens teruggevonden worden.

Daarnaast wordt in artikel 10 een bepaling toegevoegd die woonzorgvoorzieningen en verenigingen verplicht om een geschreven referentiekader voor elke vorm van grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers te hanteren en ernstige gebeurtenissen te melden aan het agentschap.

Artikel 11 omvat een bepaling inzake het opvragen van een uittreksel uit het strafregister voor personeelsleden en bestuurders en somt de veroordelingen op die in hoofde van betrokken personen onverzoenbaar zijn met hun functie. Gelijkaardige bepalingen waren voorheen in sommige bijlagen opgenomen, en werden omwille van hun generieke toepasbaarheid voor alle woonzorgvoorzieningen en verenigingen overgeheveld naar het stambesluit.

Artikel 13 en 14 geven verdere uitvoering aan een aantal bepalingen vermeld in artikel 7 van het Woonzorgdecreet van 6 februari 2019 met betrekking tot de voorwaarden voor de financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie. Meer specifiek worden in artikel 13 de voorwaarden bepaald met betrekking tot het voeren van een voor de aard en de omvang van haar activiteiten passende algemene en een analytische boekhouding gebaseerd op de techniek van het dubbel boekhouden, en het belasten door de woonzorgvoorziening of vereniging van een aangestelde commissaris met de audit van de analytische boekhouding of een externe onafhankelijke controle. In dit artikel wordt tevens bepaald dat de minister nadere regels kan bepalen over de wijze waarop de woonzorgvoorzieningen of verenigingen deze verplichtingen moeten nakomen. Artikel 14 bepaalt dat de aanmelding aan het agentschap van belangrijke strategische beslissingen die een impact hebben op de structuur, de werking en het bestuur van de initiatiefnemer, de woonzorgvoorziening of vereniging moet gebeuren binnen de maand na goedkeuring door het bevoegde orgaan van de initiatiefnemer.

Artikel 15 omvat een generieke bepaling inzake het bekomen van een afwijking op artikel 10 van het stambesluit en op de specifieke erkenningsvoorwaarden die per soort woonzorgvoorziening of voor de verenigingen vermeld zijn in de bijlage 1 tot en met 12 bij dit besluit. Belangrijk hierbij is dat afwijkingen slechts kunnen worden toegestaan mits het aanbod en de kwaliteit van de zorg en ondersteuning en de veiligheid voldoende gegarandeerd zijn. Een aantal bepalingen inzake afwijkingen op de leeftijdsvoorwaarden voor sommige woonzorgvoorzieningen die voorheen in het huidige stambesluit staan, worden overgeheveld naar de betreffende bijlage.

Artikel 16 tot 24 bepalen de algemene en de specifieke bepalingen die gelden voor de toekenning van een jaarlijkse subsidie aan erkende woonzorgvoorzieningen (met uitzondering van de diensten voor thuisverpleging, de centra voor kortverblijf type 1, de groepen van assistentiewoningen en de centra voor herstelverblijf), en aan erkende verenigingen een jaarlijkse subsidie toekennen, op voorwaarde dat ze voldoen aan de bepalingen van dit hoofdstuk en de specifieke subsidievoorwaarden die per soort woonzorgvoorziening en voor de verenigingen bepaald zijn in bijlage 1 tot en met 3, 5 tot en met 8, en 12 bij dit besluit. Zoals bepaald in artikel 55 van het decreet betreffende de woonzorg goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 6 februari 2019 mogen deze subsidies niet hetzelfde voorwerp hebben als financieringen in het kader van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

Artikel 25 bepaalt vervolgens dat binnen de beschikbare begrotingskredieten de minister aan een initiatiefnemer met rechtspersoonlijkheid, op zijn verzoek, een tijdelijke subsidie kan verlenen voor projecten. De minister bepaalt hiervoor de nadere regels.

Artikel 26 geeft verdere uitvoering aan de bepaling vermeld in artikel 7, §3 van het Woonzorgdecreet van 6 februari 2019 met betrekking tot de werking van het permanent overlegorgaan weerbaarheid en transparantie.

Hoofdstuk 5 met de artikelen 27 tot en met 79 omvat de wijzigingsbepalingen m.b.t. tot aanverwante regelgeving waarin o.a. de gehanteerde terminologie en omschrijvingen in overeenstemming gebracht worden met de bepalingen van het nieuwe stambesluit en zijn bijlagen. Het doorvoeren van deze aanpassingen heeft tot doel de consistentie van de regelgeving te garanderen.

In het hoofdstuk m.b.t. de slotbepalingen heft artikel 80 de regelgeving op die door het nieuwe stambesluit en zijn bijlagen vervangen wordt. Artikel 81 geeft aan dat de overgangsbepalingen die op de woonzorgvoorzieningen en de verenigingen betrekking hebben, per soort woonzorgvoorziening en voor de verenigingen opgenomen zijn in de bijlage 1 tot en met 12 bij dit voorontwerpbesluit.

Artikel 82 bevat een specifieke overgangsbepaling met betrekking tot de voorwaarden die in bijlage 1 tot en met 12 bij dit voorontwerpbesluit gesteld zijn met betrekking tot diploma's, getuigschriften of opleidingen.

Artikel 83 en 84 bepalen de datum van inwerkingtreding van respectievelijk het Woonzorgdecreet van 6 februari 2019 en het nieuwe stambesluit en zijn bijlagen.

Artikel 85 bepaalt tenslotte dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, en de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, ieder wat zijn of haar bevoegdheid betreft, belast zijn met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage 1 tot en met 14 bij het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (hierna stambesluit genoemd)

Bij de revisie van de bijlagen bij het stambesluit werden een aantal algemene principes in acht genomen:

- een aantal bepalingen met betrekking tot kwaliteit, boekhouding en het opvragen van een uittreksel uit het strafregister voor personeelsleden en bestuurders die voorheen in de bijlagen waren opgenomen, werden omwille van hun generieke toepasbaarheid voor alle woonzorgvoorzieningen en verenigingen overgeheveld naar het stambesluit. Omgekeerd werden een aantal bepalingen inzake leeftijdsvoorwaarden voor sommige woonzorgvoorzieningen die voorheen in het stambesluit stonden, overgeheveld naar de betreffende bijlage;
- werkingsprincipes als opgenomen in het decreet werden waar nodig in de bijlagen per sector geconcretiseerd;
- in alle bijlagen werden de bedragen aangepast naar de index van 1/1/2019;
- voor bestaande voorzieningen wordt voorzien in overgangsbepalingen. De voorzieningen krijgen drie jaar de tijd om aan de nieuwe erkenningsvoorwaarden te voldoen. Voor sommige specifieke situaties worden specifieke overgangsbepalingen voorzien.

a. Lokaal dienstencentrum (bijlage 1)

Het lokaal dienstencentrum wordt niet langer beschouwd als een thuiszorgvoorziening en dit vanwege het laagdrempelige, buurtgerichte en het sterk preventieve karakter van deze woonzorgvoorziening. Mensen moeten immers geen zorg- en/of ondersteuningsnood hebben om gebruiker te zijn van het lokaal dienstencentrum. De bijlage over het lokaal dienstencentrum is dan ook sterk gewijzigd bij deze actualisering, zowel wat betreft de erkenningsvoorwaarden voor zorg en ondersteuning, als de infrastructurele voorwaarden. De artikels betreffende de programmatie (Hoofdstuk 2) en subsidiëring (Hoofdstuk 4) zijn wel nagenoeg hetzelfde gebleven. Waar er vroeger een opdeling werd gemaakt in specifieke erkenningsvoorwaarden voor een lokaal dienstencentrum in het Nederlandse taalgebied enerzijds en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad anderzijds, gelden in de vernieuwde bijlage alle erkenningsvoorwaarden voor alle lokale dienstencentra in Vlaanderen en het tweetalige gebied van Brussel-Hoofdstad die erkend willen worden.

De nadruk ligt in de huidige bijlage nog op het organiseren van activiteiten van informatieve, vormende en recreatieve activiteiten. In de nieuwe bijlage ligt de focus voor het lokaal dienstencentrum op het stimuleren van de sociale cohesie in de buurt. Activiteiten zijn daarbij een hefboom om de doelstelling waar te maken en een aantal opdrachten in de buurt te realiseren. Op basis van een buurtanalyse bepaalt het lokaal dienstencentrum de wijze waarop de opdrachten worden uitgevoerd en voor welke doelgroepen. Dit wordt vastgelegd in een meerjarenplan dat tot stand komt in nauwe samenspraak met onder andere de gebruikers, buurtbewoners, lokale verenigingen, het lokaal bestuur,... Hiermee draagt het lokaal dienstencentrum ook bij aan de inhoud en uitvoering van het lokaal sociaal beleidsplan. Het lokaal dienstencentrum krijgt ook een belangrijke rol in het voorkomen van (toenemende) zorgafhankelijkheid door het bevorderen en ondersteunen van zelfregie, participatief werken, empowerment, ontmoeting en sociaal contact. Door haar laagdrempeligheid en nabijheid heeft het lokaal dienstencentrum de mogelijkheid het informele en formele met elkaar te verbinden en zo haar gebruikers de juiste ondersteuning te bieden of hiernaar toe te leiden. Deze vernieuwde erkenningsvoorwaarden voor de zorg en ondersteuning staan opgesomd in de artikels onder Hoofdstuk 3, Afdeling 2 in de bijlage. Hiermee wordt concrete invulling gegeven aan de opdrachten die in het decreet werden bepaald, zijnde informatieverstrekking, opnemen van een signaalfunctie, aanbieden van ontspanning en ontmoeting, benutten van krachten in de buurt, burenhulp stimuleren en faciliteren, creëren van sociaal gewaardeerde rollen en het benutten van competenties en talenten van gebruikers, betrekken van lokale verenigingen en bewoners.

Ook infrastructureel ondergaat het lokaal dienstencentrum enkele grote wijzigingen. Elk lokaal dienstencentrum is uniek en de dienstverlening moet aangepast zijn aan de context van de buurt. Verscheidenheid van de invulling van de opdracht is net de kracht van de dienstencentra en wijst op de goede inbedding in de buurt. Een lokaal dienstencentrum kan

zijn opdrachten dan ook vervullen zowel binnen de eigen infrastructuur als op andere locaties of in gedecentraliseerde antennes. De infrastructuurnormen worden soepeler. Bijvoorbeeld dienen de lokalen logischerwijze niet meer aaneensluitend te zijn. Het is ook niet langer een verplichting om over een aparte activiteitenruimte te beschikken om erkend te kunnen worden. De voorwaarden voor infrastructuur zijn vervat in de artikels onder Hoofdstuk 3, Afdeling 5 van de bijlage.

De artikels onder Afdelingen 1, 3 en 4 van Hoofdstuk 3 zijn minimaal gewijzigd ten opzichte van de huidige bijlage. Enkel de bepalingen in artikel 15 over het organiseren van adviesmomenten en het voorzien van een toegankelijk aanspreekpunt zijn enigszins versoepeld.

b. Dienst voor gezinszorg (bijlage 2)

In uitvoering van de conceptnota "Zorg en ondersteuning op maat van alle gezinnen, een nieuw werkingskader voor de diensten gezinszorg" wordt de aanvullende thuiszorg geïntegreerd in de gezinszorg. De diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg worden de diensten voor gezinszorg. De definitie van gezinszorg werd in die zin ook aangepast (artikel 1, 9°).

Naast de gezinszorg aan huis bij een individuele gebruiker, zal gezinszorg ook buitenshuis kunnen worden aangeboden, onder de vorm van collectieve gezinszorg, dus aan meerdere gebruikers tegelijk. In dat kader worden bv. de dagverzorgingscentra conform artikel 51 van bijlage IX van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009² onder deze bijlage 2 gebracht als een bijkomende erkenning van een dienst voor gezinszorg (artikel 1, 3°, en hoofdstuk 4; zie ook verder) en dit onder de benaming van centrum voor dagopvang.

Bij een vraag naar gezinszorg worden steeds zorg-, ondersteunings- en ontwikkelingsdoelstellingen bepaald, op aangeven van en in samenspraak met de gebruiker. Of de dienst een polyvalent verzorgende of een logistiek medewerker zal inzetten bij een gebruiker, wordt bepaald door de geformuleerde zorg- en ondersteuningsdoelstellingen. We nemen een eerste stap om de taken van het logistiek personeel die tot op heden beperkt zijn tot poetsen, oppas en karweihulp, breder in te vullen binnen de ondersteuningsdoelstellingen. Het logistiek personeel en de doelgroepwerknemers kunnen op vraag van de gebruiker ook een aantal huishoudelijke activiteiten (de zorg voor kleding en linnen, de zorg voor woon- en leefklimaat en het doen van boodschappen) uitvoeren voor zover die activiteiten occasioneel worden verricht, de ondersteuning bij de gebruiker voor meer dan vier vijfde uit schoonmaakhulp blijft bestaan en die activiteiten verantwoord zijn door het zorg- en ondersteuningsplan (artikel 9, tweede lid). Een concreet voorbeeld is de gebruiker die aan de logistieke medewerker vraagt om naast de schoonmaak van zijn woning, een klein aantal boodschappen te doen of de was te strijken. De logistieke medewerker mag dat momenteel niet doen en de dienst voor gezinszorg moet voor deze kleine extra taken een verzorgende sturen. Door de logistieke medewerker hiervoor in te zetten wordt flexibeler ingespeeld op de vraag van de gebruiker en de beschikbare middelen efficiënter ingezet (minder verplaatsingskosten).

Jaarlijks wordt bij de gebruiker van de dienst voor gezinszorg een sociaal onderzoek uitgevoerd door het begeleidend personeel. Dat gebeurt tweejaarlijks als aan de gebruiker uitsluitend schoonmaakhulp, karweihulp of oppashulp wordt verleend. Als aan de gebruiker uitsluitend gezinszorg aangeboden wordt in een centrum voor dagopvang, kan het sociaal onderzoek ook in dat centrum verricht worden (artikel 6, §1). De rol van het begeleidend personeel ten aanzien van de gebruiker van een dienst gezinszorg en het verzorgend en logistiek personeel wordt duidelijk omschreven (artikel 1, 2°). Dat betreft naast het verrichten van de sociale onderzoeken, de ondersteuning en versterking van de gebruikers en hun

---

² Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

informeel zorg- en ondersteuningsnetwerk bij het opnemen van de eigen zorgregie, het opvolgen van zorg-, ondersteunings- en ontwikkelingsdoelen in het zorg- en ondersteuningsplan, het op vraag van de gebruiker coördineren van de integrale en geïntegreerde zorg en ondersteuning, het opvolgen van het kwaliteitsbeleid en het begeleiden van het verzorgend en logistiek personeel en de doelgroepwerknemers. De kwalificatievereisten van het begeleidend personeelslid worden gewijzigd, behalve voor de indicatiestellers (artikel 31, tweede lid). In het geval dat het begeleidend personeelslid wordt belast met de indicatiestelling, moeten de regels gevolgd worden die opgenomen zijn in artikel 156 van het uitvoeringsbesluit van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (artikel 31, derde lid).

Als onderdeel van het sociaal onderzoek zal de BELRAI-screener en sociale module, eventueel aangevuld met de meest aangewezen BELRAI-instrumenten (o.a. BELRAI Home Care), gebruikt worden als een objectieve indicatiestelling om toegang te verlenen tot de gezinszorg. Voor de toegang tot kraamzorg is geen indicatiestelling nodig. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van al bestaande indicatiestellingen, tenzij de situatie van de gebruiker gewijzigd is (artikel 6, §2). Tot 1 januari 2021 mag de dienst voor gezinszorg het zelfzorgvermogen van de gebruiker ook nog vaststellen aan de hand van de BEL-profielschaal of de BELRAI-screener zonder sociale module. Tot 1 januari 2022 kan de dienst ook nog de BELprofielschaal gebruiken als alternatief voor de BELRAI Home Care (artikel 92).

Een aantal afspraken die de dienst voor gezinszorg moet maken met de gebruiker en zijn mantelzorgers rond de aangeboden gezinszorg ter uitvoering van het zorg- en ondersteuningsplan, worden explicieter in de regelgeving opgenomen. De gebruiker en zijn mantelzorgers moeten geïnformeerd worden over de mogelijkheden en beperkingen van de gezinszorg en de prioriteitsregeling die de dienst hanteert (artikel 20, 4°). Daarnaast moet er ook schriftelijk met de gebruiker gecommuniceerd worden over de frequentie van de hulpbeurten en het aantal uren per beurt (artikel 20, 2°).

Op de centra voor dagopvang zijn de specifieke erkenningsvoorwaarden van de centra voor dagverzorging uit bijlage 7 van toepassing met uitzondering van een aantal bepalingen. Deze bepalingen wordt in deze bijlage 2 opgenomen en hebben betrekking op (artikel 40):

- het kwaliteitshandboek: het kwaliteitsbeleid dat gehanteerd wordt in een centrum voor dagopvang maakt integraal deel uit van het kwaliteitsbeleid van een dienst voor gezinszorg (artikel 27);
- de geboden zorg: de persoonsverzorging, huishoudelijke hulp en psychosociale ondersteuning aan een gebruiker wordt verleend door een verzorgend personeelslid van de dienst voor gezinszorg, als die zorgverlening aangewezen is voor het welzijn van de gebruiker en de kwaliteit van de zorg en ondersteuning (artikel 41). Het aanbieden van thuisverpleging in een centrum voor dagopvang is geen verplichte activiteit, maar een gebruiker van een centrum voor dagopvang moet wel een beroep kunnen doen op een dienst voor thuisverpleging of een zelfstandig thuisverpleegkundige, met respect voor de keuzevrijheid van de gebruiker (artikel 42);
- het gebruikersdossier: het gebruikersdossier wordt door de dienst voor gezinszorg op dezelfde wijze samengesteld als bij de individuele hulpverlening;
- de openingsuren: de openingsuren van een centrum voor dagopvang worden verruimd naar weekend- en feestdagen (artikel 44). De uitvoeringsdatum van deze verruiming is nog nader te bepalen (artikel 94);
- de facturatie: in tegenstelling tot een centrum voor dagverzorging factureert het centrum voor dagopvang een prijs per uur (artikel 40, tweede lid);
- het vormingsbeleid: het vormingsbeleid gebeurt conform artikel 34;
- de infrastructuur: de infrastructuurnormen werden in overleg met de sector aangepast in functie van een centrum voor dagopvang dat vaak gewoon een huis in de rij is. Hierbij werd meer nadruk gelegd op het huiselijke en kleinschalige karakter van een centrum voor dagopvang. Er blijft voldoende aandacht voor de veiligheid, privacy en comfort van de gebruikers van het centrum voor dagopvang (afdeling 4. Het gebouw).

Wat de subsidiëring van de diensten voor gezinszorg betreft, zijn er geen wijzigingen gebeurd aan de regelgeving. In 2018 en 2019 zijn er nog wel drie nieuwe regelgevingen die een aantal artikelen in de bijlage 2 nog wijzigingen/invoegen:

- de erkenning van een nieuw initiatief gezinszorg: het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2019 tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft de erkenning van de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (artikelen 1, 22°, 2, 4, 36, 50, derde t.e.m. zesde lid);
- de verdeling van de (extra) uren gezinszorg over de erkende diensten: het besluit van de Vlaamse Regering van 25 januari 2019 tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent aan de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (artikelen 50, derde en achtste lid, 51 en 52);
- de toekenning van subsidies in uitvoering van het VIA5-akkoord³: het besluit van de Vlaamse Regering van [...] maart 2019 tot uitvoering van het vijfde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 8 juni 2018 voor de social/non profitsectoren voor de periode 2018-2020, wat betreft de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg en de diensten voor logistieke hulp (artikelen 53, 1° en 2°, 54, §4, 60, 61, 62, 66 en 79).

De berekeningswijze van de werkingssubsidie voor de centra voor dagopvang werd aangepast aan de kleinschalige werking van deze centra. Het centrum ontvangt het volledige subsidiebedrag bij een gemiddelde bezettingsgraad van minimaal 7 gebruikers (artikel 85, tweede lid). De werkingssubsidie zal verminderd worden als de gemiddelde bezettingsgraad lager is dan 7 gebruikers maar hoger dan 3 gebruikers (artikel 85, derde lid). Een centrum voor dagopvang dat voor het eerst erkend wordt, ontvangt gedurende de eerste drie jaar waarin het voor subsidiëring in aanmerking komt, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een subsidiebedrag dat gelijk is aan het hoogste subsidiebedrag, vanaf een gerealiseerde gemiddelde bezettingsgraad van minimum 1.

De diensten voor logistieke hulp zijn niet langer weerhouden in het Woonzorgdecreet van 6 februari 2019. De erkende diensten onder de huidige bijlage II (logistieke hulp) bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 krijgen drie jaar de tijd om een inhoudelijke samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met één of meerdere erkende dienst(en) voor gezinszorg in hun werkingsgebied. Hierdoor wordt voor de cliënt een geïntegreerd aanbod gewaarborgd (artikel 98). De minimale taakinhoudelijke en doelgroepgerichte kenmerken van de samenwerking worden nader toegelicht (artikel 99).

c. Dienst voor oppashulp (bijlage 3)

De diensten voor oppashulp worden bevestigd in hun werking met vrijwilligers. Naast de coördinatie van de vraag naar en het aanbod aan oppashulp is in het decreet toegevoegd dat de dienst de rekrutering en omkadering van de oppassers dient te behartigen en te verzekeren. Deze toevoeging heeft evenwel weinig of geen impact op de bepalingen in de bijlage, gezien dit in de feiten reeds voorzien was. De mogelijkheid om met verenigingswerkers oppas te verstrekken, werd reeds opgenomen in de regelgeving via het besluit diverse bepalingen van 21 september 2018.

In de bijlage werden definities en terminologie aangepast.

De bepaling met betrekking tot de elektronische gegevensuitwisseling met het agentschap Zorg en Gezondheid werd verder uitgewerkt en verduidelijkt tot een apart artikel (artikel 28).

---

³ Het vijfde Vlaams Intersectoraal Akkoord van 8 juni 2018 voor de social/non profitsectoren voor de periode 2018-2020.

De bepaling die een prioriteitenschema voorziet voor de diensten voor oppashulp werd geschrapt gegeven de nieuwe regeling sinds ministerieel besluit van 15 juni 2017 betreffende de vaststelling van de evaluatiecriteria met betrekking tot de programmatie van de diensten voor oppashulp.

d. Dienst voor thuisverpleging (bijlage 4)

De financiering van verpleegkundige prestaties in de thuiszorg is een federale bevoegdheid. De dienst voor thuisverpleging, als organisatorisch geheel, is in Vlaanderen als thuiszorgvoorziening opgenomen in het woonzorgdecreet, evenwel zonder subsidiëring. De bepalingen in deze bijlage blijven ongewijzigd, behoudens terminologische aanpassingen.

e. Dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds (bijlage 5)

Voor de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds (DMW) werden de subsidieparameters, vermeld in artikel 2, geactualiseerd. Omwille van de zesde staatshervorming en de uitbreiding van de Vlaamse Sociale Bescherming, zijn de huidige (vooral op federale bronnen en beleidsmaatregelen gebaseerde) parameters niet meer representatief. De parameters werden om die reden geëvalueerd en geactualiseerd. In totaal werden elf parameters geselecteerd die meer aansluiten bij de beoogde doelstellingen en relevante doelgroepen van een DMW. Van de huidige zes parameters werden er drie behouden, een vierde parameter werd ontdubbeld, twee parameters werden niet meer meegenomen en zes nieuwe parameters werden toegevoegd. Aan elk van deze parameters werd een weging toegekend. Deze oefening gebeurde zonder impact op de totaliteit van de huidige programmatie: het totaal aantal geprogrammeerde VTE blijft gelijk in vergelijking met de berekening op basis van de huidige parameters. Met betrekking tot de inwerkingtreding van de nieuwe parameters werd rekening gehouden met de accurate beschikbaarheid van de gegevens en het verschil tussen het jaar waarin de betaling van de subsidies gebeurt en het jaar waarop de gegevens betrekking hebben. Er wordt aangenomen dat alle gegevens op 1 januari 2020 op accurate wijze beschikbaar zullen zijn. Om deze reden stelt artikel 35 dat de inwerkingtreding van de nieuwe parameters bepaald is op 01/01/2022.

Naar analogie met alle andere woonzorgvoorzieningen, wordt het bestaande ministerieel besluit met de resultaatgerichte indicatoren opgeheven. Deze indicatoren blijven als zodanig behouden maar worden omgevormd tot erkenningsvoorwaarden en geïntegreerd in afdeling twee van deze bijlage (voorwaarden voor de hulp- en dienstverlening). Daarnaast werd in uitvoering van het dementieplan Vlaanderen een extra erkenningsnorm toegevoegd (artikel 4, 6°), waarbij gesteld wordt dat per toegewezen VTE ten minste 15 gebruikers personen met (een vermoeden van) dementie zijn. In lijn met deze erkenningsnorm en het transitieplan dementie wordt in artikel 28 gesteld dat medewerkers met een begeleidingsopdracht geacht worden een opleiding dementiekundige basiszorg te volgen. Voor de meeste erkenningsvoorwaarden (artikel 4, 1°, 2°, 5°, 6°, 9° en 10°) werd de procentueel bepaalde norm vertaald naar een te halen absoluut aantal gebruikers per erkend VTE. Dit is een correcter rekenwijze en vermijdt ongewenste effecten in geval de caseload hoger zou oplopen dan volgens de erkenningsvoorwaarden verwacht. In dat geval zouden bij een percentsgewijze berekening de te halen normen immers mee stijgen, wat niet de bedoeling en onhaalbaar is.

In het kader van het mantelzorgplan, willen de diensten maatschappelijk werk de betrokkenheid van de gebruiker en zijn mantelzorger extra benadrukken. Om deze reden werd artikel 13 toegevoegd.

Door het omvormen van de resultaatgerichte indicatoren tot erkenningsvoorwaarden vervalt logischerwijs het verplicht aan te leveren rapport RGI. In artikel 21 wordt gevraagd om naast een overzicht van de knelpunten en toekomstige ontwikkelingen, tevens beleidssignalen te rapporteren zowel met betrekking tot individuele casuïstiek als op een geaggregeerd niveau.

Zoals aangehaald in de memorie worden in het nieuwe woonzorgdecreet van 6 februari 2019 de regionale dienstencentra afgeschaft. Deze keuze betekent enerzijds vereenvoudiging in structuren, anderzijds een meer geïntegreerd aanbod. Een aantal opdrachten van de regionale dienstencentra werden toegewezen aan de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. Waar voorheen de regionale dienstencentra de opdrachten inzake advies woningaanpassing, ergotherapeutische begeleiding, uitlenen van hulpmiddelen en personenalarmtoestellen decretaal toebedeeld kregen, wijzen we deze nu toe aan de diensten maatschappelijk werk onder de module "woonondersteuning". Deze opdrachten werden als erkenningsnorm opgenomen in artikel 4 (7°-12°). De inschakeling van de discipline ergotherapie kan relatief eenvoudig verlopen gezien de meeste regionale dienstencentra net als de diensten maatschappelijk werk een link hebben met een ziekenfonds. Bovendien sluit deze opdracht nauw aan bij de kennis en expertise van de diensten maatschappelijk werk en bij het onderzoek naar mogelijke premies en tussenkomsten bij de aanschaf van hulpmiddelen of aanpassing van de woning. Ook de opdracht coördinatie van het multidisciplinair overleg wordt, in afwachting van de inwerkingtreding van het nieuwe decreet betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders van [...] 2019 en zijn uitvoeringsbesluiten, overgeheveld van de regionale dienstencentra naar de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, dit om te vermijden dat er een vacuüm ontstaat tot dit nieuwe decreet in werking treedt. De coördinatie verloopt op basis van een samenwerkingsverband met een SEL en omvat de organisatorische en administratieve ondersteuning, het voorzitten van het overleg en het bewaken van de voortgangscontrole van het overleg door het administratieve volgen en afhandelen ervan.

Voor de bestaande regionale dienstencentra worden er overgangsmaatregelen getroffen (artikel 37, 38). Er wordt tevens een procedure voorzien in artikel 36 om de regionale dienstencentra in te kantelen in de diensten maatschappelijk werk met overdracht van de opdrachten en de middelen.

Omwille van de toevoeging van de opdrachten woonondersteuning is het nodig om in het nieuwe uitvoeringsbesluit te bepalen welk hulpverleningsaanbod gratis moet zijn. Het gaat om de verplichte opdrachten die vermeld worden in artikel 20, §1, 1°, 2°, a, b en c, 3°, en 4°, van het nieuwe Woonzorgdecreet van 6 februari 2019. Wanneer deze opdrachten via collectieve werkmethoden worden uitgevoerd, wordt in artikel 20 van de bijlage, gesteld dat deze niet gratis hoeven aangeboden te worden.

Met de evolutie van het zorglandschap en de invulling van nieuwe taken voor de diensten maatschappelijk werk, onder meer in het kader van het Geïntegreerd Breed Onthaal, is reflectie nodig over de manier waarop de bereikbaarheid van de diensten maatschappelijk werk nu en in de toekomst best omschreven wordt. Bereikbaarheid dient gezien te worden als de mogelijkheid voor de gebruiker om toegang te hebben tot de dienstverlening. Om deze reden werden de bepalingen in artikel 19 toegevoegd.

Voor het vaststellen van het zelfzorgvermogen zal er in de toekomst gebruik gemaakt worden van de BelRAI-screener, zoals eerder aangehaald binnen de diensten voor gezinszorg, eventueel aangevuld met andere modules, zoals de sociale module of de BelRAI Home Care (artikel 10, eerste lid). Er wordt maximaal gebruik gemaakt van al bestaande indicatiestellingen, tenzij de situatie van de gebruiker gewijzigd is (artikel 10, tweede lid). Tot 1 januari 2021 mag de dienst maatschappelijk werk het zelfzorgvermogen van de gebruiker ook nog vaststellen aan de hand van de BEL-profielschaal of de BELRAI-screener. Tot 1 januari 2022 kan de dienst ook nog de BEL-profielschaal gebruiken als alternatief voor de BELRAI Home Care en de sociale module (artikel 40).

In de huidige bijlage zijn er geen diplomaverenissen bepaald voor personeelsleden van de diensten maatschappelijk werk, terwijl dat wel het geval is voor alle andere voorzieningen. Op basis van de bepalingen in het besluit van de Vlaamse Sociale Bescherming en de Onderwijkskiezer werden vereisten voor de personeelsomkadering in artikel 24 opgenomen. Er werd tevens een overgangsbepaling toegevoegd (artikel 39), die stelt dat alle medewerkers

van een dienst maatschappelijk werk die in dienst zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van het besluit, van rechtswege geacht worden te voldoen aan de diplomavereisten. De diplomavereisten zijn dus alleen van toepassing op het personeel dat wordt aangeworven vanaf de datum van de inwerkingtreding van het besluit.

Aan het hoofdstuk subsidiëring werd op advies van het Rekenhof in artikel 31, het principe van intermutualistische solidariteit toegevoegd. In de praktijk werd dit principe reeds gehanteerd.

In artikel 32 wordt gesteld dat de subsidie-enveloppe bestaat uit 90% personeelskost en 10% werkingskost. Naar analogie met de andere woonzorgvoorzieningen werd de verhouding personeel en werking op deze manier vastgelegd en werd dus het aandeel personeelskost opgetrokken van 70 naar 90%.

f. Dienst voor gastopvang (bijlage 6)

Een dienst voor gastopvang coördineert de vraag naar en het aanbod aan gastopvang in samenwerking met vrijwilligers (gastgezinnen). De bepalingen in deze bijlage werden slechts minimaal gewijzigd. Naast terminologische aanpassingen werd toegevoegd dat een dienst pas vanaf het tweede kalenderjaar dat hij voor subsidiëring in aanmerking komt, moet instaan voor de coördinatie van minstens 3 000 uren gastopvang in de regio waarvoor hij erkend is. Op die manier is de bepaling analoog aan de diensten voor oppashulp. In artikel 23 werden verduidelijkende definities opgenomen.

g. Centrum voor dagverzorging (bijlage 7)

In de voorliggende bijlage 7 wordt de naam van het 'dagverzorgingscentrum' gewijzigd in het 'centrum voor dagverzorging'. De bepalingen met betrekking tot een dagverzorgingscentrum met als doelgroep uitsluitend gebruikers die verzorging genieten van gezinszorg of aanvullende thuiszorg (conform art. 51 van de bijlage IX van het te vervangen besluit) worden opgenomen in de geactualiseerde bijlage 2 met betrekking tot de gezinszorg.

De bepalingen in verband met de centra voor dagverzorging met een bijkomende erkenning specifiek gericht op de opvang van zorgafhankelijke personen (centra die bestemd zijn voor personen die beantwoorden aan de afhankelijkheidscategorieën F, Fd of D) en zij die lijden aan een ernstige ziekte (centra die bestemd zijn voor gebruikers die beantwoorden aan de afhankelijkheidscategorie Fp) worden geïntegreerd in bijlage 7 van het voorliggende besluit. Voorheen waren deze bepalingen opgenomen in de bijlage 2 van het Koninklijke besluit van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis. De bepalingen in verband met de financiering van de zorgkosten voor deze centra wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarden.

De definities werden geactualiseerd en uitgebreid met de begrippen gebruikersdossier, interdisciplinair team en dagprijs.

De gezamenlijke programmatie van een centrum voor dagopvang en een centrum voor dagverzorging blijft ongewijzigd. Het aantal centra voor dagopvang en centra voor dagverzorging bedraagt minstens één per gemeente. Er wordt toegevoegd dat in gemeenten waar het programmacijfer hoger is dan één, wordt voorzien in minstens één centrum voor dagverzorging en minstens één centrum voor dagopvang van een dienst voor gezinszorg.

Aan de evaluatiecriteria met betrekking tot de programmatie werd het criterium '*de relatie met andere voorzieningen in het beoogde werkingsgebied*', conform de bepalingen in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 gewijzigd in '*de inhoud van het verslag van de initiatiefnemer waaruit blijkt dat het initiatief inspeelt op de noden van het beoogde werkingsgebied en op de lokale beleidsintenties*'.

Specifieke erkenningsvoorwaarden

Bij het artikel met betrekking tot *criteria die noch bij de start van het verblijf, noch bij het ontslag van de gebruiker* uit het centrum mogen gehanteerd worden drie toevoegingen gedaan. Vooreerst het criterium *'de seksuele oriëntatie en genderidentiteit van de bewoner'* en dit conform de bepaling hierover in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019. Bij het criterium *'de financiële draagkracht van de gebruiker'* wordt een uitzondering toegevoegd dat verwijst naar een artikel wanneer een gebruiker gedurende drie maanden de factuur voor het verblijf niet betaalt na ingebrekestelling. Een nieuw criterium wordt toegevoegd, met name deze die ertoe bijdraagt dat een gebruiker die drager is van een micro-organisme (zoals bijvoorbeeld Meticilline-resistente Staphylococcus aureus -MRSA) die door het toepassen van voorzorgsmaatregelen geen risico vormt voor de andere bewoners, niet kan geweigerd worden voor een verblijf in het centrum voor dagverzorging.

In de voorliggende bijlage 7 worden de voorwaarden met betrekking tot *de schriftelijke opnameovereenkomst* artikelsgewijze geplaatst voor de bepalingen met betrekking tot de *interne afsprakennota*. De voorwaarden worden in een meer logisch verband gegroepeerd, geactualiseerd en aangevuld.

Bij de bepaling met betrekking tot *ontslag uit het centrum* wegens overmacht of om redenen en volgens de procedure, vermeld in de schriftelijke opnameovereenkomst wordt aangevuld met volgende bepaling: *'Indien de initiatiefnemer een gebruiker ontslaat omdat zijn gedragingen ernstig storend zijn voor de medegebruikers of voor de werking van het centrum of omdat zijn gezondheidstoestand van dien aard is dat overplaatsing naar een meer passende voorziening noodzakelijk is, wordt steeds het oordeel ingewonnen van de behandelende arts en van het interdisciplinair team dat die gebruiker verzorgt. Indien gewenst kunnen ook externe experts om advies worden verzocht. De initiatiefnemer verbindt er zich toe, in overleg met de gebruiker, zijn vertegenwoordiger of mantelzorger toe te leiden naar een passend verblijf en de opzeggingstermijn zolang te verlengen.'*

In de voorliggende bijlage 7 worden de *voorwaarden met betrekking tot de sectorspecifieke kwaliteitseisen* voor de centra voor dagverzorging, zoals bepaald in de bijlage van het ministerieel besluit van 10 december 2001 inzake kwaliteitszorg in de rusthuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening (B.S. 28.III.2002), geïntegreerd.

De specifieke voorwaarden betreffende de individuele zorg en ondersteuning en kwaliteit van de individuele zorg en ondersteuning werden geactualiseerd, conform de bepalingen van het decreet betreffende de woonzorg van van 6 februari 2019 en in een meer logische volgorde geplaatst. Diverse bepalingen met betrekking tot het gebruikersdossier werden toegevoegd en zijn van toepassing gemaakt voor zowel de centra voor dagverzorging met als zonder een bijkomende erkenning.

De erkenningsvoorwaarden voor de organisatie en de werking van het centrum voor dagverzorging, zoals deze met betrekking tot de maaltijden, worden geactualiseerd en in beperkte mate uitgebreid. Er worden voorwaarden toegevoegd wat betreft het afsluiten van een schriftelijke samenwerkingsovereenkomst met meerdere ziekenhuizen en met meerdere woonzorgcentra, wanneer het een autonoom centrum voor dagverzorging betreft.

De voorwaarden wat betreft *de klachtenbehandeling* worden eveneens geactualiseerd en uitgebreid. Het gevolg dat aan een klacht wordt gegeven, moet rechtstreeks en binnen de termijn zoals voorzien in de klachtenprocedure aan de indiener ervan meegedeeld worden. Indieners krijgen garanties dat op hun klacht binnen een redelijke termijn feedback wordt gegeven. Op basis van periodieke analyse van de klachten moet het centrum correctieve en preventieve maatregelen formuleren.

De erkenningsvoorwaarde over *het vervoer*, een belangrijke succesfactor van het centrum, wordt actiever geformuleerd: het centrum brengt aangepast vervoer voor de verplaatsing van

de gebruiker van en naar het centrum in het bereik van de gebruiker. Mintens informeert het centrum de gebruiker over alle mogelijkheden van aangepast vervoer om de gebruiker van en naar het centrum te brengen. Voorheen was bepaald :'*Het dagverzorgingscentrum zorgt ervoor dat zijn gebruikers gebruik kunnen maken van aangepast vervoer waarbij ze, als dat nodig is, thuis kunnen worden opgehaald en na het verblijf in het centrum weer naar huis kunnen worden gebracht.*'

Wat betreft *de facturatie* en de aan te rekenen dagprijs wordt een onderscheid gemaakt tussen de centra voor dagverzorging met en zonder bijkomende erkenning. De voorwaarden van de facturatie van zij die geen bijkomende erkenning beschikken worden in de bijlage IX bepaald. Voor zij die over een bijkomende erkenning beschikken wordt verwezen naar de van toepassing zijnde voorwaarden opgenomen in het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarden.

Wat betreft de voorwaarden voor *de personeelsomkadering* wordt de bepaling inzake de coördinator wat versoepeld en flexibeler omschreven. De bepaling dat '*er een coördinator die verantwoordelijk moet zijn voor de dagelijkse leiding in dagverzorgingscentra en die voor één derde tewerkgesteld wordt of meer, in functie van het aantal gebruikers. De coördinator is in het bezit van ten minste een bachelordiploma in een sociale, medische, paramedische of verzorgende studierichting*' wordt vervangen door '*Een centrum beschikt over ten minste een eindverantwoordelijke, die in het bezit is van minimaal een bachelorsdiploma, dienstig voor de uit te oefenen functie*'.

Interim personeel wordt enkel aanvaard ter vervanging van het tijdelijk wegvallen van vast personeel (bij ziekte, vakantie, ...) en in afwachting van een aanwerving waarbij een lopende vacature moet kunnen aangetoond worden. Interim personeel wordt niet aanvaard als permanente oplossing.

Wat betreft de uren *bijscholing* wordt er toegevoegd dat voor *onderhouds- en keukenpersoneel* 8 uren bijscholing dienen te worden gevolgd over een periode van maximaal twee kalenderjaren. Voorheen werd geen bijscholing voorzien voor deze groep van medewerkers. In kader van hygiëne, infectiebestrijding, productkennis en omgang met gebruikers is het dringend noodzakelijk om ook voor deze medewerkers bijscholing te voorzien.

De voorwaarden voor de infrastructuur werden in een logischer geheel gegroepeerd en geactualiseerd. Belangrijke toevoeging: '*de infrastructuur van het centrum en de voor gebruikers en bezoekers toegankelijke omgeving is integraal toegankelijk. De integrale toegankelijkheid wordt gegarandeerd door bij het ontwerp en de uitvoering rekening te houden met het advies van het Agentschap Toegankelijk Vlaanderen, Inter*'.

Bijkomende erkenning

De bepalingen wat betreft het centrum voor dagverzorging met een bijkomende erkenning voor de opvang van zorgafhankelijke personen en deze wat betreft de opvang van personen die lijden aan een ernstige ziekte, zoals opgenomen in de bijlage 2 van het Koninklijke Besluit van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, werden geïntegreerd in deze bijlage en eveneens geactualiseerd en afgestemd met de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

In afwijking van het artikel dat stelt dat de centra voor dagverzorging met een bijkomende erkenning voor zorgafhankelijke personen met minder dan *vijf verblijfseenheden*, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een bijkomende erkenning kan toegekend worden tot maximaal vijf verblijfseenheden per centrum voor dagverzorging, kan aan de centra voor dagverzorging in gemeenten die deel uitmaken van *het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad*,

met een bijkomende erkenning voor minder dan *tien verblijfseenheden*, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een bijkomende erkenning toegekend worden tot maximaal tien verblijfseenheden per centrum voor dagverzorging. Deze bepaling is conform de bijzondere inspanningen die de Vlaamse overheid wenst te doen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op vlak van de ondersteuning van Vlaamse woonzorgvoorzieningen.

Aan de centra voor dagverzorging met een bijkomende erkenning voor personen die lijden aan een ernstige ziekte met minder dan zeven verblijfseenheden kan, binnen de beschikbare begrotingskredieten, een bijkomende erkenning toegekend worden tot maximaal zeven verblijfseenheden per centrum voor dagverzorging. Voorheen bedroeg dit maximaal 5 verblijfseenheden. De uitbreiding biedt de mogelijkheid om deze centra, die per definitie wegens de aard van de doelgroep kleinschalig zijn, een mogelijkheid tot een beperkte uitbreiding van hun aanbod en optimalisering van hun financiële leefbaarheid.

De minister kan tot slot de planning, criteria en prioriteiten bepalen voor het toekennen van bijkomende verblijfseenheden. Dit geeft bijvoorbeeld de mogelijkheid om in functie van de regularisatie van vroegere DAC-middelen een omzetting te doen naar bijkomende erkenningen verblijfseenheden in dagverzorgingscentra.

De subsidiëring

De voorwaarden met betrekking tot de subsidiëring van de centra voor dagverzorging blijven ongewijzigd, behoudens het feit dat de eerste drie jaar dat de centra voor dagverzorging in aanmerking komen voor subsidiëring, zij het maximale subsidiebedrag slechts ontvangen in zoverre zij een gemiddelde bezettingsgraad realiseren van minimum 3. Wat betreft de subsidiëring van de infrastructuur vallen de centra voor dagverzorging onder de regelgeving VIPA.

h. Centrum voor kortverblijf (bijlage 8)

De voorliggende bijlage kent een belangrijke uitbreiding. Er wordt een onderscheid gemaakt in drie types van centra voor kortverblijf. Daarnaast wordt er ook een bijkomende erkenning opgenomen voor het centrum voor kortverblijf type 1. De erkenningsvoorwaarden van de bijkomende erkenning als oriënterend kortverblijf werden reeds bepaald in de bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2018 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van een erkennings- of omzettingskalender en tot wijziging van de regels voor de voorafgaande vergunning en worden in deze bijlage ongewijzigd geïntegreerd.

De definities werden tegen gevolge de uitbreiding van de types van centra voor kortverblijf uitgebreid met de volgende begrippen: centrum type 1, centrum type 2, centrum type 3, gebruikersdossier, personen met jongementie en personen met een levensbedreigende aandoening.

Kortverblijf type 1

Het programma voor de centra voor kortverblijf dat bestaat uit programmacijfers en uit evaluatiecriteria blijft ongewijzigd.

De specifieke erkenningsvoorwaarden werden in een belangrijke mate weerhouden en afgestemd met de bijlage 11 van het woonzorgcentrum. Specifieke toevoegingen betreffen:

- het centrum type 1 integreert zijn kwaliteitsbeleid in dat van het woonzorgcentrum of centrum voor herstelverblijf waarin het is gevestigd, maar het zorgt ervoor dat de relevante gegevens met betrekking tot zijn werking afzonderlijk consulteerbaar blijven;
- voorafgaand aan het verblijf van een gebruiker wordt door het centrum type 1 nagegaan of recent een BelRAI inschaling werd afgenomen voor de gebruiker. Indien dit niet het geval is kan door het centrum type 1 een BelRAI-screener afgenomen worden of wordt de bestaande aangepast;
- op de eerste verblijfsdag wordt voor elke gebruiker een gebruikersdossier opgemaakt, met instemming van de gebruiker of zijn vertegenwoordiger. In voorkomend geval sluit dit aan

bij het zorg- en ondersteuningsplan, opgemaakt door de gebruiker, zijn vertegenwoordiger of mantelzorgers en de zorgaanbieders in de thuiszorg voorafgaand aan het verblijf in het centrum type 1. Het gebruikersdossier bevat een luik administratieve gegevens, een luik betreffende de zorg en ondersteuning en een medisch luik;

- er wordt periodiek, gestructureerd en in voorkomend geval op interdisciplinaire wijze overlegd omtrent het gebruikersdossier met de gebruiker of zijn vertegenwoordiger en, indien door de gebruiker gewenst, zijn mantelzorger(s). Hierbij wordt de keuzevrijheid en een maximale persoonlijke autonomie en zelfverantwoordelijkheid van de gebruiker gewaarborgd:

1° de gebruiker of zijn vertegenwoordiger kunnen steeds inzage nemen in het gebruikersdossier, in dat deel dat hem rechtstreeks aanbelangt. Hij kan zelf gegevens noteren op een daartoe voorziene ruimte die aanzet kunnen geven tot dialoog en tot aanpassing van het gebruikersdossier;

2° het gebruikersdossier en de individuele dossiers van de behandelaars en de huisarts worden bewaard met respect voor de privacy, zodat alleen daartoe bevoegde personen er toegang toe hebben.

Wat betreft de voorwaarden met betrekking tot de dagprijs en de facturatie wordt voor een centrum voor kortverblijf type 1 dat verbonden is met een erkend woonzorgcentrum verwezen naar de artikelen van toepassing in de bijlage 11. Voor de centra voor kortverblijf die verbonden zijn met een erkend centrum voor herstelverblijf worden de voorwaarden wat betreft de facturatie uitdrukkelijk opgelijst. Deze centra ontvangen tot op heden geen basistegemoetkoming voor zorg in een woonzorgcentrum, zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houden de Vlaamse sociale bescherming. Dit in tegenstelling tot de centra voor kortverblijf verbonden aan een erkend woonzorgcentrum, waarvan de voorwaarden betreffende de dagprijs en facturatie geregeld worden in voormelde besluit. De centra voor kortverblijf verbonden aan een centrum voor herstelverblijf kunnen daarnaast ook geen aanspraak maken op een werkingssubsidie. De financiering van de zorg in deze voorzieningen gebeurt via RIZIV-zorgprestaties.

De erkenningsvoorwaarden voor de infrastructuur zijn dezelfde als deze die van toepassing zijn op het woonzorgcentrum (bijlage 11) of het centrum voor herstelverblijf (bijlage 9), waarin het gevestigd is.

De afwijkingsmogelijkheid voor opname van een persoon onder 65 jaar wordt voorzien: *'Een centrum type 1 dat een gebruiker, jonger dan 65 jaar, opneemt, stelt in het centrum type 1 een verslag ter beschikking waaruit blijkt dat er in de woonomgeving van de gebruiker geen andere woonzorgvoorzieningen beschikbaar zijn die de zorgvraag gepast kunnen beantwoorden'.*

Met betrekking tot de subsidiëring van de centra voor kortverblijf type 1 wordt het volgende bepaald:

1° de werkingssubsidies van de centra voor kortverblijf type 1 zijn enkel van toepassing op de centra voor kortverblijf die verbonden zijn met een centrum voor herstelverblijf. De werkingssubsidie voor de centra voor kortverblijf verbonden aan een erkend woonzorgcentrum wordt vanaf 1 januari 2019 geïntegreerd in de basistegemoetkoming voor zorg in een kortverblijf verbonden aan een erkend woonzorgcentrum en dit in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houden de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarden;

2° de subsidie voor de woon- en leefbegeleiding en infrastructuursubsidies worden enkel toegekend aan de erkende centra voor kortverblijf type 1 die verbonden zijn aan een woonzorgcentrum. Met andere woorden, de centra voor kortverblijf verbonden aan een erkend centrum voor herstelverblijf zijn hiervan uitgesloten.

De bijkomende erkenning als oriënterend kortverblijf

De erkenningsvoorwaarden voor de bijkomende erkenning als oriënterend kortverblijf werden recent door de Vlaamse Regering goedgekeurd in de bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2018 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van een erkennings- of omzettingsskalender en tot wijziging van de regels voor de voorafgaande vergunning. Deze erkenningsvoorwaarden worden onveranderd opgenomen in de bijlage 8.

In afdeling 1 Programmatie wordt in het besluit artikel 2 vervangen door de volgende bepalingen: *'Het programma voor de centra type 1 met een bijkomende erkenning bestaat uit programmacijfers en uit evaluatiecriteria. De programmacijfers voor de bijkomende erkenning als oriënterend kortverblijf worden per werkingsgebied vastgelegd op 10% van de programmacijfers voor centra type 1. De minister kan, binnen de beschikbare begrotingskredieten, de planning, de evaluatiecriteria en de prioriteiten bepalen voor het toekennen van bijkomende verblijfseenheden.'* Deze bepaling omschrijft de programmatie van deze woonzorgvorm. Deze was nog niet opgenomen in de bijlage 2 van het voormelde besluit.

Kortverblijf type 2

Het betreft hier een nieuw type van centrum voor kortverblijf. Kleinschalig en gericht op specifieke doelgroepen: personen met jongdementie en personen met een levensbedreigende aandoening.

Het programma voor de centra type 2 bestaat uit programmacijfers en uit evaluatiecriteria. Het programmacijfer voor de centra type 2 wordt bepaald op drie centra voor type 2 per provincie: één specifiek georiënteerd op de doelgroep personen met jongdementie en twee voor de doelgroep personen met een levensbedreigende aandoening. De evaluatiecriteria voor de centra type 2 worden door de minister vastgelegd en houden minimaal rekening met een aantal in de bijlage XI geformuleerde criteria.

De specifieke erkenningsvoorwaarden worden onderverdeeld in:

- 1° voorwaarden betreffende de gebruiker en zijn mantelzorger (s): minstens 21 jaar zijn, behoren tot de doelgroep, thuis verzorgd worden en frequente zorg en ondersteuning nodig hebben. De centra type 2 beschikken over een minimumcapaciteit van drie en een gemiddelde maximumcapaciteit van vijf verblijfseenheden. Het centrum type 2 mag maximaal 7 gebruikers tegelijk opvangen;
- 2° voorwaarden voor de zorg en ondersteuning: omvatten de erkennings-voorwaarden die in grote mate overeenstemmen met deze van een centrum voor kortverblijf type 1, doch aangepast aan het kleinschalige karakter en de beoogde doelgroepen van het centrumtype 2. Belangrijk verschil met het centrum voor kortverblijf type 1 is evenwel dat in het type 2 de zorg en ondersteuning wordt aangereikt door de zorgaanbieders uit de thuiszorg;
- 3° voorwaarden voor de organisatie en de werking: omschrijft de voorwaarden voor de zorg en ondersteuning op vlak van de maaltijden, de samenwerkingsovereenkomsten, de integratie in de buurt, de klachtenbehandeling en de facturatie en de dagprijs. Ook hier worden de gestipuleerde voorwaarden in grote mate afgestemd met deze van het centrum voor kortverblijf type 1. De voorwaarden worden ook hier afgestemd op de kenmerken van het centrumtype 2 (kleinschaligheid en doelgroepen);
- 4° voorwaarden voor de personeelsomkadering: het centrum type 2 beschikt over één voltijds equivalent coördinatiefunctie per centrum. Deze functie houdt minstens in dat erop wordt toegezien dat de zorgverleners, zorgverstrekkers, de zorgcoördinator of de casemanager hun activiteiten verder kunnen uitvoeren tijdens het verblijf van de gebruiker in het centrum en uitvoering wordt gegeven aan het zorg- en ondersteuningsplan. De functie heeft een coördinerende opdracht met betrekking tot de vrijwilligerswerking in het centrum. De coördinator volgt over een periode van maximaal twee kalenderjaren minstens 20 uren bijscholing.

Wat betreft de vrijwilligerswerking rekruteert, stimuleert, ondersteunt en vormt het centrum type 2 vrijwilligers, met respect voor hun persoonlijke levenssfeer en hun mogelijkheden. Het centrum zet voldoende en deskundige vrijwilligers in om zijn vooropgestelde doelstellingen te realiseren. Bij het inschakelen van vrijwilligers wordt

nagegaan of de vereiste attitude en vaardigheden voor de opdracht aanwezig zijn. De permanentie wordt 24uur op 24 en 7 dagen op 7 gewaarborgd door een vrijwilliger, met uitzondering van de momenten dat er geen gebruikers aanwezig zijn;

5° voorwaarden voor de infrastructuur: deze voorwaarden werden in overeenstemming gebracht met de doelstelling en de doelgroep van het centrum voor kortverblijf voor kortverblijf type 2. Voor de centra type 2 die reeds voor het van kracht zijn van de bijlage 8 een werking hebben uitgebouwd en een erkenning bekomen wordt een overgangperiode voorzien waarbinnen zij aan de infrastructuurvoorwaarden dienen te voldoen.

De subsidie voor de coördinatiefunctie bedraagt maximaal 60.000 euro voor een centrum type 2 met vijf erkende verblijfseenheden, maximaal 48.000 euro voor een centrum type 2 met vier verblijfseenheden en maximaal 36.000 euro voor een centrum type 2 met drie verblijfseenheden.

De subsidie voor de coördinatiefunctie wordt procentueel verminderd in functie van het aantal erkende verblijfseenheden. Om voor subsidiëring in aanmerking te komen, moet een centrum type 2 een gemiddelde bezettingsgraad hebben van minstens 40% van het aantal erkende verblijfseenheden op jaarbasis. Het subsidiebedrag, vermeld in het eerste lid, wordt verminderd in functie van de bezettingsgraad. De eerste drie jaar dat ze in aanmerking komen voor subsidiëring ontvangen de centra het maximale subsidiebedrag vanaf een gerealiseerde gemiddelde bezettingsgraad van minimum 1. Er wordt voorzien in een prioriteitenschema voor het toekennen van subsidies aan nieuwe centra binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Kortverblijf type 3

Dit type van centrum voor kortverblijf stelt zich tot doel de respijtzorg aan te reiken voor ernstig zieke kinderen en jongeren van 0 tot en met 21 jaar, die thuis verzorgd worden en waarbij thuiszorg tijdelijk niet haalbaar is of de mantelzorg nood heeft aan een adempauze, zoals bijvoorbeeld kinderen met kanker of een ernstige chronische aandoening. De specifieke zorg- en ondersteuningsnoden van deze doelgroep noodzaken een specifieke personele omkadering met kennis en expertise op vlak van de specifieke kenmerken van de doelgroep, die niet beschikbaar is in de voorgaande types (type 1 en type 2), aangepaste infrastructuur en programmatie. Het gaat hier om een geplande vorm van respijtzorg.

Zoals bekend, betreft het twee reeds bestaande voorzieningen voor respijtzorg waarvan de erkennings- en subsidiëringvoorwaarden voorheen werden geregeld via een RIZIV-conventie, met de staatshervorming worden overgenomen door Vlaanderen via het overnamedecreet (het betreffen hier de initiatieven onder de benaming Villa Rozerood in De Panne en Limmerik in Zandhoven) en in deze bijlage 8 worden geïntegreerd.

Het programma voor de centra voor kortverblijf type 3 bestaat uit een programmacijfer, dat bepaald wordt op 2, en uit evaluatiecriteria.

De specifieke erkenningsvoorwaarden worden onderverdeeld in:

1° voorwaarden betreffende de gebruiker en zijn mantelzorger (s): de gebruiker voldoet aan de volgende voorwaarden: bij het begin van de verblijfsperiode maximaal 21 jaar oud zijn en behoren tot een van de volgende doelgroepen:

- a) kinderen en jongeren met een aandoening die tot een vroegtijdige dood kan of zal leiden;
- b) kinderen en jongeren met een aandoening die onafwendbaar een vroegtijdige dood meebrengt;
- c) kinderen en jongeren met een progressieve aandoening zonder hoop op genezing;
- d) kinderen en jongeren met een niet-progressieve aandoening die hun kwetsbaarheid vergroot.

De kinderen worden voornamelijk thuis verzorgd en krijgen frequente en noodzakelijke medische verzorging.

De gebruikers worden doorverwezen door hun behandelend arts of huisarts of worden rechtstreeks aangemeld door hun ouders of mantelzorgers met de nodige medische informatie om de zorg en ondersteuning veilig te kunnen waarborgen.

De begeleiders of mantelzorgers van de gebruikers mogen in het centrum type 3 verblijven in dezelfde periode als de gebruiker. De maximale gemiddelde bezettingsgraad op jaarbasis bedraagt vijf gebruikers per eenheid. Het centrum type 3 mag maximaal 7 gebruikers tegelijk opvangen.

- 2° voorwaarden voor de zorg en ondersteuning: omvatten de erkennings-voorwaarden die in grote mate overeenstemmen met deze van een centrum voor kortverblijf type 1, doch aangepast aan de doelstelling en de beoogde doelgroepen van het centrum type 3.
- 3° voorwaarden voor de organisatie en de werking: omschrijft de voorwaarden voor de zorg en ondersteuning op vlak van de maaltijden, de samenwerkingsovereenkomsten, de integratie in de buurt, het houden van dieren, de klachtenbehandeling en de facturatie en de dagprijs. Ook hier worden de gestipuleerde voorwaarden in grote mate afgestemd met deze van het centrum voor kortverblijf type 1. De voorwaarden worden ook hier afgestemd op de doelstelling en doelgroep van het centrum type 3.
- 4° voorwaarden voor de personeelsomkadering: centrum type 3 beschikt ten minste over het volgende personeel:
  - een 0,20 voltijdse equivalent arts-specialist in de pediatrie;
  - een 0,50 voltijdse equivalent klinisch psycholoog of klinisch orthopedagoog;
  - 6,50 voltijdse equivalenten pediatrische verpleegkundigen, waaronder een 0,3 voltijdse equivalent hoofdverpleegkundige;
  - 3 voltijdse equivalent ondersteunende functies in zorg, logistiek, kwaliteit en coördinatie.
- 5° voorwaarden voor de infrastructuur: deze voorwaarden werden in overeenstemming gebracht met de doelstelling en de doelgroep van het centrumtype 3. Voor de centra type 3 die reeds voor het van kracht zijn van de bijlage 8 een werking hebben uitgebouwd en een erkenning bekomen wordt een overgangperiode voorzien waarbinnen zij aan de infrastructuurvoorwaarden dienen te voldoen.

De subsidie-enveloppe van het centrum type 3 wordt bepaald in titel 3, hoofdstuk 2, afdeling 2 van het decreet van 6 juli 2018 betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschut wonen, revalidatieovereenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging.

i. Centrum voor herstelverblijf (bijlage 9)

Bijlage X betreffende de centra voor herstelverblijf van het besluit van de Vlaamse Regering van 24/07/2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorg-voorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers werd recent nog gewijzigd, met name bij wijzigingsbesluit van 21 september 2018. Dit wijzigingsbesluit treedt in werking op 1 januari 2019.

De definities werden geactualiseerd en uitgebreid met het begrip gebruikersdossier.

De programmatiecijfers blijven onveranderd. Aan de evaluatiecriteria met betrekking tot de programmatie werd het criterium 'de relatie met andere voorzieningen in het beoogde werkingsgebied', conform de bepalingen in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 gewijzigd in 'de inhoud van het verslag van de initiatiefnemer waaruit blijkt dat het initiatief inspeelt op de noden van het beoogde werkingsgebied en op de lokale beleidsintenties'.

Bij artikel 7 met betrekking tot de voorwaarden voor de zorg en ondersteuning wordt in de nieuwe bijlage 9 uitdrukkelijk bepaald dat een centrum voor herstelverblijf niet bedoeld is voor het verlenen van moeder- en kindzorg. Noch de personele erkenningsvoorwaarden, noch

de infrastructurele voorwaarden van een centrum voor herstelverblijf zijn immers afgestemd op de specifieke noden van moeder en kind na een bevalling.

Onder afdeling 6 omvattende de voorwaarden voor de verblijfsdagprijs artikel 29 wordt het woord 'hoofdmaaltijd' gewijzigd in 'middagmaal'.

Doorheen de tekst van de bijlage wordt het begrip 'multidisciplinaire' samenwerking gewijzigd in 'interdisciplinaire' samenwerking. Op deze wijze wordt dit begrip geharmoniseerd met de andere bijlagen, waar men ook gekozen heeft voor het begrip interdisciplinaire samenwerking.

j. Groep van assistentiewoningen (bijlage 10)

De omschrijving van de begrippen crisiszorg en overbruggingszorg werden opgenomen in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 en worden om deze reden niet meer herhaald binnen het hoofdstuk definities van de bijlage 10. Er worden geen nieuwe definities opgenomen.

Initiatiefnemers die *een erkenning* als groep van assistentie aanvragen worden geacht *van rechtswege in de programmatie* te passen van deze woonzorgvorm. Dit blijft onveranderd.

Wanneer men *een voorafgaande vergunning* aanvraagt voor een groep van assistentiewoningen wordt nu in de bijlage 10 bepaald dat de initiatiefnemer vermeldt in de aanvraag waarom de voorafgaande vergunning moet worden voorgelegd. Hij voegt bij de aanvraag een door hem *ondertekende verbintenis* om voor de groep van assistentie-woningen een erkenning aan te vragen en aan de erkenningsvoorwaarden voor de groepen van assistentiewoningen te voldoen. Het bewijs van een ontvankelijke aanvraag tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het bouwen van een groep van assistentie-woningen wordt eveneens toegevoegd. Deze voorafgaande vergunning blijft vijf jaar geldig. Met deze bepaling wil men voornamelijk voorkomen dat initiatiefnemers een voorafgaande vergunning bekomen met als doel de fiscale en stedenbouwkundige voordelen te bekomen voor de bouw van de groep van assistentiewoningen, maar finaal na het gebouw te hebben gerealiseerd beslissen om de bestemming te wijzigen in reguliere appartementen.

Specifieke erkenningsvoorwaarden

Diverse voorwaarden werden geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met de terminologie uit het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 (bijvoorbeeld integratie in de buurt) en het decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming van 18 mei 2018, zoals bijvoorbeeld het begrip zorg en ondersteuning.

Bij het artikel met betrekking tot de *criteria die noch bij de opname van het verblijf, noch bij het ontslag van de bewoner* uit het centrum mogen gehanteerd worden door de initiatiefnemer worden vier toevoegingen gedaan:

- 1° de seksuele oriëntatie en genderidentiteit van de bewoner, conform de bepaling hierover opgenomen in het decreet houdende de woonzorg van van 6 februari 2019;
- 2° bij het criterium *'de financiële draagkracht van de gebruiker'* wordt een uitzondering toegevoegd dat verwijst naar een artikel wanneer een gebruiker gedurende 3 maanden de factuur voor het verblijf niet betaalt na ingebrekestelling;
- 3° een assistentiewoning is de plaats waar een persoon effectief woont, zijn domicilie heeft. Dit heeft tot gevolg dat door de bewoner geëxpliciteerde voorkeuren met betrekking tot zijn vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levenseindezorg en dit in zoverre deze voorkeuren toegelaten zijn in overeenstemming met de bestaande regelgeving, geen aanleiding mag geven tot weigering voor opname in de assistentiewoning, noch aanleiding mag geven tot ontslag hieruit;
- 4° een bewoner die drager is van een micro-organisme (zoals bijvoorbeeld Meticilline-resistente Staphylococcus aureus -MRSA) die door het toepassen van voorzorgsmaatregelen geen risico vormt voor de andere bewoners, kan niet geweigerd worden voor opname in de assistentiewoning, nog om die reden ontslagen worden.

Van de beheersinstantie wordt in deze bijlage een *grotere transparantie* verwacht op vlak van informatieverschaffing aan de bewoners van de assistentiewoningen. Om deze reden worden volgende voorwaarden toegevoegd:

- 1° De beheersinstantie voert een *actieve communicatie* met de bewoner en zijn vertegenwoordiger met betrekking tot de organisatie van de groep van assistentiewoningen en de strategische beleidsbeslissingen van het management, die een impact hebben op de dagelijkse werking van de groep van assistentiewoningen, op de kwaliteit en op de kosten van het verblijf of de aard van de aangeboden zorg en ondersteuning.
- 2° De beheersinstantie voert een *duidelijke communicatie met betrekking tot het opnamebeleid*. Voor de inschrijving voor opname in de groep van assistentiewoningen kan geen vergoeding gevraagd worden

In overleg met de vertegenwoordigers van de groepen van assistentiewoningen werd afgesproken dat *de registratie* van de dag en het ogenblik van een noodoproep, de reden van en het gevolg dat werd gegeven aan de noodoproep een erkenningsvoorwaarde wordt, met als doel de zelfredzaamheid van de bewoner te kunnen opvolgen. Deze gegevens worden bewaard met respect voor de persoonlijke levenssfeer, zodat alleen personen die daarvoor bevoegd zijn, er toegang toe hebben. De bewoner of zijn vertegenwoordiger heeft altijd recht op inzage in de gegevens die de bewoner rechtstreeks aanbelangen, en op correctie van die gegevens.

In de bijlage 10 worden de voorwaarden met betrekking tot *de schriftelijke opnameovereenkomst* artikelsgewijze geplaatst voor de bepalingen met betrekking tot *de interne afsprakennota*. De voorwaarden worden in een meer logisch verband gegroepeerd, geactualiseerd en aangevuld. Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat er geen vergoeding aangerekend worden vóór het ondertekenen van de schriftelijke opnameovereenkomst.

De erkenningsvoorwaarde betreffende *het ontslag van de bewoner uit de assistentiewoning* wanneer de lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand van de bewoner zodanig is dat een opname in een meer passende zorgvoorziening noodzakelijk is, wordt duidelijker omschreven en gekoppeld aan het oordeel ingewonnen van de behandelende arts en, in voorkomend geval, waar relevant, van de zorgaanbieders die betrokken zijn bij de zorg en ondersteuning aan de bewoner

De bijlage 10 voorziet in de mogelijkheid van de initiatiefnemer om een *verbrekingsvergoeding* aan te rekenen wanneer een kandidaat bewoner of zijn vertegenwoordiger de schriftelijke opnameovereenkomst voorafgaand aan de voorziene opnamedatum verbreekt. De procedure en de ontvankelijkheidsvereisten hiervan zijn bepaald in de schriftelijke opnameovereenkomst. De verbrekingsvergoeding bedraagt maximaal zeven maal de verschuldigde dagprijs. Bovenop dit bedrag kunnen geen extra vergoedingen aangerekend worden. Voorheen bestond deze mogelijkheid niet. Het overlijden van de kandidaat bewoner voorafgaand aan de effectieve opname in de groep van assistentie-woningen maakt een einde aan de schriftelijke opnameovereenkomst. In dit geval mag geen verbrekingsvergoeding gevraagd worden.

In *de schriftelijke overeenkomst* kan vermeld staan dat, indien drie maanden na beëindiging van de overeenkomst de goederen niet opgehaald worden door de bewoner of zijn vertegenwoordiger, deze zullen verwijderd worden uit de groep van assistentie-woningen op kosten van de bewoner of zijn vertegenwoordiger. Deze bepaling wordt opgenomen in de bijlage om te vermijden dat de initiatiefnemer nog jaren na het overlijden of na het vertrek van de bewoner uit de assistentiewoning persoonlijke bezittingen van de bewoner in bewaring heeft.

De voorwaarden met betrekking tot de facturatie en de dagprijs werden geactualiseerd. Zo wordt onder andere uitdrukkelijk bepaald dat in de dagprijs het gebruik van elk noodoproepsysteem, inclusief het beantwoorden van de oproep, verrekend zit. Voor het gebruik en het onderhoud van de ontmoetings- en gemeenschappelijke ruimten in sociale

assistentiewoningen gelden andere voorwaarden. De kost hiervan wordt niet opgenomen in de dagprijs, maar in de huurprijs. Bij niet-betaling of laattijdige betaling kunnen intresten worden aangerekend. De initiatiefnemer van de groep van assistentiewoningen stelt dan de bewoner of zijn vertegenwoordiger in gebreke. De procedure en de ontvankelijkheidsvereisten zijn bepaald in de schriftelijke opnameovereenkomst. Indien de facturen gedurende drie maanden niet betaald werden ondanks de verzonden ingebrekestellingen, kan de initiatiefnemer van de groep van assistentiewoningen de schriftelijke opnameovereenkomst beëindigen.

Nieuw wordt toegevoegd dat naast de mogelijkheid om een *waarborg* te vragen er ook kan worden geopteerd voor een *borgstelling* in het kader van artikel 2011 van het burgerlijk wetboek, dan kan dit enkel een kosteloze borgstelling door een privépersoon zijn. Er wordt eveneens uitdrukkelijk bepaald dat het gebruik van een elektronisch betalingssysteem dat enkel wordt gebruikt voor de verrekening van kosten die rechtstreeks met betaling van de factuur van het verblijf in de assistentiewoning te maken hebben, niet beschouwd wordt als een beheer van gelden en goederen. Het gebruik van een elektronisch betalingssysteem mag echter niet verplicht worden.

In de bijlage 10 worden de voorwaarden met betrekking tot *de sectorspecifieke kwaliteitseisen* voor groepen van assistentiewoningen (voor 2009 serviceflats genoemd), zoals bepaald in de bijlage van het ministerieel besluit van 10 december 2001 inzake kwaliteitszorg in de rusthuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening (B.S. 28.III.2002), geïntegreerd.

De voorwaarden betreffende de collectieve inspraak en klachten werden substantieel geactualiseerd en bijgestuurd. Nieuwe toevoegingen zijn:

- 1° op vraag van bewoners en familieleden of mantelzorgers kan een onafhankelijk vertegenwoordiger vanuit de gebruikers- of mantelzorgvereniging worden uitgenodigd. De verenigingen maken hier onderling afspraken over. Indien de beheersinstantie niet tegemoet kan komen aan de gestelde vraag, motiveert deze de redenen hiertoe;
- 2° de beheersinstantie en de woonassistent van de groep van assistentiewoningen *worden* (in plaats van voorheen 'kunnen') uitgenodigd om de vergaderingen van de raad bij te wonen;
- 3° elke betrokkene wordt in de mogelijkheid gesteld om een klacht, suggestie of opmerking te uiten over de werking van de groep van assistentiewoningen;
- 4° suggesties, opmerkingen of klachten kunnen rechtstreeks, zowel *schriftelijk als mondeling*, door elke betrokkene aan die persoon worden meegedeeld;
- 5° het gevolg dat aan een klacht wordt gegeven, moet rechtstreeks en binnen de termijn zoals voorzien in de klachtenprocedure aan de indiener ervan meegedeeld worden. Indieners krijgen garanties dat op hun klacht binnen een redelijke termijn feedback wordt gegeven;
- 6° op basis van periodieke analyse van de klachten formuleert de beheersinstantie correctieve en preventieve maatregelen.

De opdrachten van de woonassistent, als uniek aanspreekpunt, worden meer in detail omschreven. De beheersinstantie kan de opdrachten toewijzen aan een of meerdere personen. De woonassistent is minstens eenmaal per week aanwezig en dagelijks tijdens de kantooruren aanspreekbaar voor de gebruikers van de groep van assistentiewoningen. Wat de infrastructuur betreft, kan een initiatiefnemer desgevallend samen werken met de aangeduide syndicus. De functie van woonassistent is uitdrukkelijk niet verenigbaar met de taak als syndicus.

Wat betreft het beantwoorden van de noodoproepen stond voorheen: '*In geval van een noodoproep voor een bewoner, wordt met die bewoner onmiddellijk contact opgenomen en, als dat nodig is, wordt het nodige gedaan om hem onmiddellijk passende zorg te verstrekken*'. Deze bepaling wordt vervangen door: '*Overdag en 's nachts moet er altijd iemand ter beschikking zijn die onmiddellijk elke noodoproep van een bewoner kan beantwoorden en die onmiddellijk naar de bewoner kan gaan als uit het contact met de bewoner blijkt dat dit nodig*

is. De persoon die de noodoproepen beantwoordt, moet ofwel in dienst zijn van de initiatiefnemer, ofwel in dienst van een andere rechtspersoon waarmee de initiatiefnemer een overeenkomst heeft afgesloten. Een mantelzorger, vrijwilliger of bewoner kan niet ingeschakeld worden voor het beantwoorden van de noodoproepen'.

De *infrastructurele voorwaarden* worden geactualiseerd. Een belangrijke toevoeging is de bepaling dat de infrastructuur van de groep van assistentiewoningen voor bewoners en bezoekers integraal toegankelijk moet zijn. De integrale toegankelijkheid wordt gegarandeerd door bij het ontwerp en de uitvoering rekening te houden met het advies van het Agentschap Toegankelijk Vlaanderen, Inter.

De bijzondere voorwaarden voor *sociale assistentiewoningen* blijven ongewijzigd. De bepaling in verband met de mogelijkheid tot afwijking op de opname van personen jonger dan 65 jaar, voorheen opgenomen in het stambesluit, worden in de bijlage 10 geïntegreerd. Per erkende groep van assistentiewoningen kan een aantal assistentie-woningen worden aangeboden aan gebruikers, die jonger zijn dan 65 jaar. Maximaal 25 procent van het totale aantal erkende assistentiewoningen van de groep kan daarvoor in aanmerking komen. De minister kan nadere voorwaarden bepalen voor die gebruikers.

k. Woonzorgcentrum (bijlage 11)

De bepalingen in verband met de woonzorgcentra met een bijkomende erkenning specifiek gericht op de opvang van zorgafhankelijke personen (woonzorgcentra die bestemd zijn voor personen die beantwoorden aan de afhankelijkheidscategorieën B, C of Cd) worden geïntegreerd in de bijlage 11. Voorheen waren deze bepalingen opgenomen in de bijlage 1 van het Koninklijke Besluit van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels (verder genoemd bijlage 1 van het KB 2014).

Enkele erkenningsvoorwaarden uit de bijlage 1 van het KB 2014 worden in de voorliggende bijlage 11 generiek van toepassing voor alle woonzorgcentra, ongeacht of zij al dan niet een bijkomende erkenning hebben. Het gaat om de bepalingen met betrekking tot:

- de individuele zorg en ondersteuning;
- het woonzorgleefplan (in het KB het individuele dossier omvattende het administratieve dossier en het verzorgingsdossier);
- de verplichte samenwerkingsverbanden;
- de organisatie van de vroegtijdige zorgplanning, de palliatieve zorg en de levens-eindezorg;
- de organisatie van het medisch beleid;
- algemeen reglement van de medische activiteit.

De bepalingen in verband met de financiering van de zorgkosten voor de woonzorgcentra (de basistegemoetkoming voor zorg in een woonzorgcentrum) wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houden de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarden.

Enkele erkenningsvoorwaarden uit de bijlage XII van het besluit van de Vlaamse Regering van 24/07/2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers worden niet langer weerhouden in de voorliggende bijlage 11, met name:

Artikel 12: Uitgezonderd in woonzorgcentra van maximaal 24 bewoners kan verzorgingsbehoevendheid geen reden zijn tot ontslag, behalve als het bewoners betreft die wegens hun gedragingen zwaar storend zijn voor hun medebewoners of voor het woonzorgcentrum zelf.

Artikel 42: In de woonzorgcentra die uitsluitend valide bejaarden opnemen, is er ten minste één voltijdse functie per zes bewoners. De verantwoordelijke moet jaarlijks bijscholing volgen van ten minste 16 uren met betrekking tot de zorg- of managementaspecten van een woonzorgcentrum. In voorkomend geval kunnen twee dienstjaren worden samengevoegd om de vereiste bijscholing aan te tonen.

Het is namelijk niet langer mogelijk in een woonzorgcentrum uitsluitend niet-zorgbehoevende (valide) bewoners te huisvesten.

De definities worden uitgebreid met de begrippen BelRAI en interdisciplinair team.

De programmatiecijfers blijven onveranderd. Aan de *evaluatiecriteria* met betrekking tot de programmatie werd het criterium 'de relatie met andere voorzieningen in het beoogde werkingsgebied', conform de bepalingen in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 gewijzigd in 'de inhoud van het verslag van de initiatiefnemer waaruit blijkt dat het initiatief inspeelt op de noden van het beoogde werkingsgebied en op de lokale beleidsintenties'.

Specifieke erkenningsvoorwaarden

Bij het artikel met betrekking tot de bepaling van de criteria die een initiatiefnemer *noch* bij de opname in het woonzorgcentrum, *noch* bij het ontslag van de bewoner uit het woonzorgcentrum, mag hanteren, worden er volgende toevoegingen gedaan:

- 1° de seksuele oriëntatie en genderidentiteit van de bewoner;
- 2° bij het criterium 'de financiële draagkracht van de gebruiker' wordt een uitzondering toegevoegd dat verwijst naar een artikel wanneer een gebruiker gedurende 3 maanden de factuur voor het verblijf niet betaalt na ingebrekestelling;
- 3° de door de bewoner geëxpliciteerde voorkeuren met betrekking tot zijn vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levensindezorg en dit in zoverre deze voorkeuren toegelaten zijn in overeenstemming met de bestaande regelgeving. Dit criterium werd toegevoegd gezien een woonzorgcentrum de plaats is waar een persoon effectief woont, zijn domicilie heeft;
- 4° het drager zijn van een micro-organisme (zoals bijvoorbeeld Meticilline-resistente Staphylococcus aureus -MRSA) die door het toepassen van voorzorgsmaatregelen geen risico vormt voor de andere bewoners.

Bij de erkenningsvoorwaarde die stelt dat de *grootst mogelijke vrijheid* die aan de bewoner, zijn vertegenwoordiger, familie of mantelzorgers moet gegarandeerd worden, wordt een toevoeging gedaan. Namelijk, deze kan niet enkel om organisatorische (zoals voorheen), maar tevens om medische redenen, zoals bijvoorbeeld bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen bij personen met dementie, beperkt worden. Hierover dient de beheersinstantie duidelijk te communiceren.

In deze bijlage wordt een sterkere nadruk gelegd op de communicatie t.a.v. de bewoner en de gegeven bewoner. Als criterium werd ondermeer toegevoegd dat de bewoner/vertegenwoordiger en zijn mantelzorger zowel bij de aanmelding voor opname, als in elke fase van het zorg- en ondersteuningsproces, op *objectieve en transparante wijze informatie* ontvangen.

In de voorliggende bijlage 11 worden de voorwaarden met betrekking tot de *schriftelijke opnameovereenkomst* geplaatst voor de bepalingen met betrekking tot de *interne afsprakennota*. De voorwaarden worden in een meer logisch verband gegroepeerd, geactualiseerd en aangevuld.

De *schriftelijke opnameovereenkomst* wordt uitgebreid met enkele nieuw verplicht op te nemen elementen, zijnde:

- de percentages van de interesten en procedure bij laattijdige betaling van de factuur;
- de percentages van de interesten, de procedure en de ontvankelijkheidsvereisten bij niet-betaling van de factuur;
- de wijze waarop de overeenkomst kan worden gewijzigd;

- de regeling in verband met het verwijderen van de persoonlijke goederen van de bewoner bij de beëindiging van de overeenkomst;
- een verklaring in eer en geweten van de bewoner of zijn vertegenwoordiger dat ze correcte informatie verschaffen aan het woonzorgcentrum. Bij fouten of onregelmatigheden ten gevolge van opzettelijk verzwijgen of opzettelijk onjuist mededelen van informatie, kan de initiatiefnemer in geen geval aansprakelijk gesteld worden.

De interne afsprakennota wordt eveneens uitgebreid met enkele verplicht op te nemen elementen, zoals:

- met betrekking tot de wijze waarop binnen het woonzorgcentrum het dagelijkse leven en de verzorging worden georganiseerd, zijn er volgende bijkomende elementen: de organisatie van activiteiten voor zelfontplooiing, sociale contacten, zinvolle tijdsbesteding, de organisatie van de persoonlijke was, de organisatie van de levensbeschouwelijke ondersteuning, de vrije keuze van ziekenhuis en apotheker, de regeling met betrekking tot de geneesmiddelen, de vrije keuze van behandelende artsen het beleid binnen het woonzorgcentrum in verband met de vroegtijdige zorgplanning, de palliatieve en levenseindezorg;
- procedure bij brand en ernstige gebeurtenissen met impact op de dagelijkse werking;
- procedure bij grensoverschrijdend gedrag;
- procedure die beschrijft hoe de bewoner, zijn vertegenwoordiger of mantelzorger betrokken worden in de besluitvorming met betrekking tot het woonzorgleefplan, en de manier waarop de bewoner of zijn vertegenwoordiger het plan kunnen consulteren;
- de wijze waarop de collectieve participatie van de bewoners in de werking van de voorziening wordt georganiseerd;
- de garantie tot vrije toegang van de bedienaren van de erediensten en de mogelijkheid om een actuele lijst van de bedienaren en afgevaardigden bij het woonzorgcentrum op te vragen.

Met betrekking tot *ontslag* uit het woonzorgcentrum wegens overmacht of om redenen en volgens de procedure, vermeld in de schriftelijke opnameovereenkomst wordt aangevuld met volgende bepaling: *'Indien de initiatiefnemer een bewoner ontslaat omdat zijn gedragingen ernstig storend zijn voor de medebewoners of voor de werking van het woonzorgcentrum, of omdat zijn gezondheidstoestand van dien aard is dat definitieve overplaatsing naar een meer passende voorziening noodzakelijk is, wordt steeds het oordeel ingewonnen van de behandelende arts, in voorkomend geval, ook de coördinerend en raadgevend arts, en van het interdisciplinair team dat die bewoner verzorgt. Indien gewenst kunnen ook externe experts om advies worden verzocht'*. Voorheen gold deze maatregel enkel bij zwaar storend gedrag. Ook de mogelijkheid om advies te vragen van externe experts werd toegevoegd.

Nieuw zijn de bepalingen met betrekking tot *de verbrekingsvergoeding*. Als de kandidaat bewoner of zijn vertegenwoordiger de schriftelijke opnameovereenkomst voorafgaand aan de voorziene opnamedatum wil verbreken, wordt deze verbreking door de kandidaat bewoner of zijn vertegenwoordiger aan de initiatiefnemer betekend. De procedure en de ontvankelijkheidsvereisten zijn bepaald in de schriftelijke opname-overeenkomst. De verbrekingsvergoeding bedraagt maximaal zeven maal de verschuldigde dagprijs verminderd met de bedragen van de niet-gebruikte leveringen en diensten bij de afwezigheid van de bewoner. Bovenop dit bedrag kunnen geen extra vergoedingen aangerekend worden. Deze bepaling is niet van toepassing bij het overlijden van de kandidaat bewoner voorafgaand aan de effectieve opname in het woonzorgcentrum of mits voorlegging van een medisch attest waaruit blijkt dat de bewoner zich in de onmogelijkheid bevindt wegens ziekenhuisopname, voorafgaand aan de effectieve opname in het woonzorgcentrum. In deze gevallen mag geen verbrekingsvergoeding gevraagd worden.

De voorwaarden betreffende het *beëindigen van de schriftelijke opnameovereenkomst* werden behouden. Specifieke situaties die een einde stellen aan de schriftelijke opnameovereenkomst worden toegevoegd:

- 1° bij een sluiting van het woonzorgcentrum opgelegd door de overheid, maakt dit onmiddellijk een einde aan de schriftelijk opnameovereenkomst op de dag dat de bewoner het woonzorgcentrum verlaat. In dit geval mag er geen opzegvergoeding aangerekend worden;
- 2° bij een vrijwillige stopzetting van de activiteiten bedraagt de opzeggingstermijn zes maanden. Die termijn gaat in op de eerste dag die volgt op de ontvankelijke betekening van de opzegging aan de bewoner. De ontvankelijkheidsvereisten zijn bepaald in de overeenkomst. De beheersinstantie verbindt er zich toe, in overleg met de bewoner, zijn vertegenwoordiger of mantelzorger, te zorgen voor een passend verblijf en de opzeggingstermijn, zolang te verlengen. In dit geval mag bovenop de dagprijs geen opzegvergoeding aangerekend worden.

Bij het beëindigen van de schriftelijke opnameovereenkomst door overlijden, wordt toegevoegd dat, als de woongelegenheden niet binnen de bepaalde termijn ontruimd werd en het woonzorgcentrum de persoonlijke bezittingen van de overleden bewoner opslaat, het woonzorgcentrum deze goederen kan verwijderen, indien *na drie maanden* na het overlijden van de bewoner de goederen niet opgehaald worden door de nabestaanden. Dit is enkel mogelijk indien vermeld in de schriftelijke opnameovereenkomst.

De bijlage verduidelijkt dat het gebruik van een *elektronisch betalingssysteem* dat enkel wordt gebruikt voor de verrekening van kosten die rechtstreeks met betaling van de factuur van het verblijf in het woonzorgcentrum te maken hebben, niet beschouwd wordt als een beheer van gelden en goederen. Het gebruik van een elektronisch betalingssysteem mag echter niet verplicht worden.

In de voorliggende bijlage 11 worden de voorwaarden met betrekking tot *de sectorspecifieke kwaliteitseisen voor de woonzorgcentra*, zoals bepaald in de bijlage van het ministerieel besluit van 10 december 2001 inzake kwaliteitszorg in de rusthuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kortverblijf, serviceflats en woningcomplexen met dienstverlening (B.S. 28.III.2002), geïntegreerd. Enkele verplichte procedures worden toegevoegd zoals:

- procedure voor vrijheidsbeperkende maatregelen;
- procedure grensoverschrijdend gedrag;
- procedure geneesmiddelenmanagement.

Er wordt een artikel toegevoegd waarin bepaald wordt dat het woonzorgcentrum verplicht wordt *een beleid te voeren op vlak van diverse aspecten op vlak van de basiszorg, alsook organisatorische aspecten*, zoals de dementiezorg, het omgaan met gedragsproblemen, de valpreventie, het voorkomen en de verzorging van doorligwonden, de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen, de mond- en tandzorg, de ondervoeding, het voorkomen van infecties, de afzondering van bewoners die lijden aan een infectie met besmettingsgevaar, en dit in samenspraak met de betrokken artsen en apothekers, de vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg en levensindezorg, de ethisch verantwoorde zorgverlening, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk, de diversiteit, de individuele en collectieve participatie en het wonen en leven in het woonzorgcentrum. Waar van toepassing beschikt het woonzorgcentrum over de nodige procedures, producten en materiaal om dit beleid te kunnen toepassen. De procedures moeten op systematische wijze uitgewerkt zijn en dienen in overeenstemming te zijn met de praktijk.

In het kader van de uitvoering van het decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming wordt bepaald dat voorafgaand aan de opname van een bewoner door het woonzorgcentrum wordt nagegaan of een actuele *BelRAI* inschaling van de bewoner ter beschikking is. Indien dit niet het geval is, kan door het woonzorgcentrum een *BelRAI-Screener* afgenomen of de bestaande aangepast worden. Uiterlijk een maand na de opname van de bewoner wordt de zorgzwaarte van de bewoner vastgesteld aan de hand van het uniforme indicatiestellingsinstrument een *BelRAI*-specifiek afgestemd op de doelgroep van de bewoners van een woonzorgcentrum. Dit instrument maakt integraal onderdeel uit van het woonzorgleefplan, ingevuld, regelmatig geëvalueerd en, in voorkomend geval, bijgestuurd.

Deze bepalingen zullen van kracht gaan op het ogenblik dat binnen de Vlaamse sociale bescherming alle randvoorwaarden vervuld zijn op vlak van implementatie van de BelRAI-Screener en het uniforme indicatiestellingsinstrument een BelRAI-specifiek afgestemd op de doelgroep van de bewoners van een woonzorgcentrum.

De voorwaarden betreffende *de individuele zorg en ondersteuning en kwaliteit van de individuele zorg en ondersteuning* worden geactualiseerd, breder gespecificeerd en uitgebreid, conform de bepalingen van het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 en in een meer logische volgorde geplaatst. Het betreft de zorg en ondersteuning op het vlak van:

- 1° de gebruikelijke huishoudelijke, logistieke en administratieve activiteiten;
- 2° de persoonsverzorging, zorgkundige en verpleegkundige zorg en ondersteuning;
- 3° de paramedische zorg en ondersteuning;
- 4° de psychosociale, agogische en existentiële ondersteuning aangepast aan de behoeften van de bewoner;
- 5° de levensbeschouwelijke begeleiding aangepast aan de wensen van de bewoner;
- 6° sociale contacten en het sociale netwerk;
- 7° individuele of collectieve zinvolle dagbesteding en ontspanning.

Diverse bepalingen met betrekking tot *het woonzorgleefplan* werden toegevoegd en zijn van toepassing gemaakt voor zowel de woonzorgcentra met als zonder een bijkomende erkenning. Het betreft hier voornamelijk de integratie van de bepalingen met betrekking tot het administratieve en verzorgingsdossier opgenomen in de bijlage 1 het KB van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels.

Een bijkomende toevoeging in deze bijlage is dat er van de woonzorgcentra wordt verwacht dat deze *periodiek, gestructureerd en in voorkomend geval op interdisciplinaire wijze overleg* pleegt omtrent het woonzorgleefplan met de bewoner of zijn vertegenwoordiger en, indien door de bewoner gewenst, zijn mantelzorger(s). De bewoner of zijn vertegenwoordiger kunnen steeds inzage nemen in het woonzorgleefplan, in dat deel dat hem rechtstreeks aanbelangt. Hij kan zelf gegevens noteren op een daartoe voorziene ruimte die aanzet kunnen geven tot dialoog en tot aanpassing van het woonzorgleefplan. Het woonzorgleefplan en de individuele dossiers van de behandelaars en de huisarts worden bewaard met respect voor de privacy, zodat alleen daartoe bevoegde personen er toegang toe hebben.

De voorwaarden voor de *organisatie en de werking* van het woonzorgcentrum betreffen:

- 1° *de organisatie van de maaltijden*. De bestaande bepalingen werden geactualiseerd;
- 2° *de begeleiding wonen en leven*. Het betreft hier de geactualiseerde tekst die voorheen geldig was voor de animatie in het woonzorgcentrum;
- 3° *de vroegtijdige zorgplanning, de palliatieve zorg en de levenseindezorg*. Het betreft hier de geactualiseerde bepalingen uit de bijlage 1 van het KB van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels (10. Kwaliteitsnormen).

Uit het bovenvermelde bijlage van het KB wordt een paragraaf niet langer weerhouden op vraag van de sector, met name: h) Ter ondersteuning van de zorg met betrekking tot het levenseinde in het rust- en verzorgingstehuis zijn de coördinerend en raadgevend arts en de hoofdverpleegkundige(n) belast met : '4° *de naleving van de wetgeving inzake euthanasie en palliatieve zorg, alsook de naleving van de wilsbeschikking van de bewoner betreffende zijn levenseinde en/of zijn wilsverklaring inzake euthanasie.*'; gezien de naleving van de wetgeving inzake euthanasie en de palliatieve zorg en de naleving van de wilsbeschikking tot de verantwoordelijkheid behoort van de behandelende arts van de bewoner en bijgevolg de coördinerend en raadgevend arts noch de hoofdverpleegkundigen hier verantwoordelijk voor kunnen gesteld worden. De evaluatie van de kwaliteit van de vroegtijdige zorgplanning, de palliatieve zorg en levenseindezorg, en de mate waarin deze

worden afgestemd op de specifieke waarden, behoeften en keuzen van de bewoner, wordt geïntegreerd in artikel 34.

- 4° *de organisatie van het medisch beleid*. Het betreft hier de geactualiseerde bepalingen uit de bijlage 1 van het KB van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels,
- 5° *de organisatie van de farmaceutische zorg*. Het betreft hier een nieuwe toevoeging die tot doel heeft de farmaceutische zorg in de woonzorgcentra te optimaliseren. De functie van de coördinerend en raadgevende apotheker wordt als een opportuniteit gezien. Er wordt geen verplichting opgelegd aan de woonzorgcentra. Er wordt ook niet voorzien in de financiering van deze functie. Het artikel de diverse mogelijke taken die deze apotheker op uitdrukkelijke vraag van het woonzorgcentrum, in voorkomend geval (woonzorgcentrum met een bijkomende erkenning), de coördinerend en raadgevende arts, op zich kan nemen. Er wordt tevens voorzien in de mogelijkheid om binnen het woonzorgcentrum een beleid met betrekking tot het voorgeschreven medicatiegebruik te ontwikkelen en uit te voeren.
- 6° *de schriftelijke samenwerkingsovereenkomsten*. Het betreft hier de geactualiseerde bepalingen uit de bijlage 1 van het KB van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels;
- 7° *de schriftelijke procedure*, opgemaakt met een of meerdere ziekenhuizen die bijdraagt tot een correcte doorstroom van de nodige informatie in het kader van zorgcontinuïteit. Het betreft hier de geactualiseerde bepalingen uit de bijlage 1 van het KB van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, als centrum voor dagverzorging of als centrum voor niet aangeboren hersenletsels;
- 8° *de integratie in de buurt*;
- 9° het houden van *dieren*.

De voorwaarden wat betreft *de collectieve inspraak en de klachtenbehandeling* worden in de bijlage eveneens geactualiseerd en uitgebreid. De woonzorgcentra worden verplicht om én een gebruikersraad én een familierraad te organiseren. Nieuw is tevens dat op vraag van een gebruiker een vertegenwoordiger van de lokale ouderenraad of een vertegenwoordiger van de vereniging van mantelzorgers en gebruikers deel kan uitmaken van de gebruikersraad. De verenigingen maken hierover afspraken. Indien het woonzorg-centrum niet tegemoet kan komen aan de gestelde vraag, motiveert deze de redenen hiertoe.

Ook wat betreft *de klachtenbehandeling* worden een aantal toevoegingen gedaan op vraag van de Vlaamse ouderenraad:

- het woonzorgcentrum kan aantonen dat de opmerkingen en suggesties die aan bod kwamen in de gebruikers- en familierraad worden gehoord en opgevolgd en teruggekoppeld aan de gebruikers- en familierraad, waar mogelijk;
- het gevolg dat aan een klacht wordt gegeven, moet rechtstreeks en binnen de termijn zoals voorzien in de klachtenprocedure aan de indiener ervan meegedeeld worden. Indieners krijgen garanties dat op hun klacht binnen een redelijke termijn feedback wordt gegeven. Op basis van periodieke analyse van de klachten formuleert het woonzorgcentrum correctieve en preventieve maatregelen.

Wat betreft *de facturatie* en de aan te rekenen *dagprij*s wordt geen onderscheid gemaakt tussen woonzorgcentra met en zonder bijkomende erkenning. De huidig geldende voorwaarden worden geïntegreerd in het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming als erkenningsvoorwaarden. Op deze wijze wordt de regelgeving met betrekking tot facturatie en dagprijs in grote mate gebundeld in het besluit van 18 mei 2018. In de bijlage XI wordt uitdrukkelijk bepaald dat de gebruikersfactuur moet in overeenstemming met de schriftelijke opnameovereenkomst zijn.

Wat betreft de voorwaarden voor *de personeelsomkadering* worden de volgende wijzigingen en toevoegingen aangebracht:

- de oorspronkelijke tekst '*een directeur die verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding. De directeur is in het bezit van een brevet, diploma of gelijkaardige titel van genoten onderwijs, dienstig voor de uit te oefenen functie, of het bewijs van drie jaar ervaring in een gelijkaardige functie*' wordt gewijzigd in '*een directeur die eindverantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding, en die in het bezit is van minimaal een bachelor diploma, dienstig voor de uit te oefenen functie. Vanaf 25 woongelegenheden moet deze functie voltijds ingevuld worden. Deze functie kan gecumuleerd worden met de functie van overkoepelend directeur van woonzorg-voorzieningen aansluitend aan of in de onmiddellijke omgeving van het woonzorgcentrum. Elk van deze woonzorgvoorzieningen dient echter te beantwoorden aan de desbetreffende wettelijke voorwaarden inzake omkadering*';
Gezien de toenemende complexiteit van de exploitatie van een woonzorgcentrum wordt een minimale diplomavereiste als noodzakelijk geacht. Daarnaast wordt ook verduidelijkt in welke mate deze functie ingevuld moet worden en met welke andere functies deze kan gecombineerd worden;
- op uitdrukkelijke vraag van de sector wordt de term '*animator*' gewijzigd in '*begeleider wonen en leven*'. De sector heeft de afgelopen jaren deze functie in een belangrijke mate geactualiseerd en geheroriënteerd in functie van de wijzigende noden van de bewoners van de woonzorgcentra;
- het personeel beheerst *de Nederlandse taal*;
- *interimpersoneel* wordt enkel aanvaard ter vervanging van het tijdelijk wegvallen van vast personeel (bij ziekte, vakantie...) en in afwachting van een aanwerving waarbij een lopende vacature moet kunnen aangetoond worden. Interimpersoneel wordt niet aanvaard als permanente oplossing;
- het woonzorgcentrum beschikt over een beleid met betrekking tot *stage van studenten*;
- de aanstelling van *een intern aanspreekpunt* die als opdracht heeft te zorgen voor objectieve en transparante informatie met betrekking tot en coördinatie van zorgplanning, opname, ontslag en doorverwijzing, met als doel een optimale afstemming en continuïteit van de zorg te realiseren in samenwerking met andere zorg- en welzijnsactoren, wanneer een woonzorgcentrum in de onmiddellijke nabijheid ligt van en een organisatorisch geheel vormt met minstens twee andere woonzorgvoorzieningen, namelijk een centrum voor kortverblijf of een centrum voor dagverzorging of een groep van assistentiewoningen. Dit zoals de bepaling hierover opgenomen in het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019;
- *de nachtdienst* van het woonzorgcentrum kan gecombineerd worden met de nachtdienst van andere woonzorgvoorzieningen, die zich in de onmiddellijke nabijheid van het woonzorgcentrum bevinden, met uitzondering van woonzorgcentra met minder dan 61 woongelegenheden, tenzij deze beschikt over twee actieve nachtdiensten. De permanentie wordt berekend op het totaal aantal opgenomen bewoners in het woonzorgcentrum, inclusief de bewoners van andere zorgvormen waarvoor nachtpermanentie nodig is, zoals de centra voor kortverblijf en centra voor herstelverblijf, tenzij hier een aparte equipe voor is;
- voor *onderhouds- en keukenpersoneel* bedraagt dit *8 uren bijscholing* over een periode van maximaal twee kalenderjaren. Voorheen werd geen bijscholing voorzien voor deze groep van medewerkers. In kader van hygiëne, infectiebestrijding, productkennis en omgang met gebruikers is het dringend noodzakelijk om ook voor deze medewerkers bijscholing te voorzien.

De voorwaarden voor de infrastructuur werden bij besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2016 tot wijziging van bijlage XII bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat de voorwaarden voor infrastructuur betreft reeds geharmoniseerd en geactualiseerd en uitgewerkt tot een eengemaakt normenkader. In de huidige bijlage worden slechts enkele beperkte aanpassingen aangebracht.

Bijkomende erkenning

De bepalingen wat betreft het woonzorgcentrum met een bijkomende erkenning, zoals opgenomen in de bijlage 2 van het Koninklijke Besluit van 2014 houdende vaststelling van de normen voor de bijzondere erkenning als rust- en verzorgingstehuis, worden geïntegreerd in deze bijlage en eveneens geactualiseerd en afgestemd met de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming.

Belangrijkste aanpassingen en toevoegingen betreffen:

- men beschikt hetzij binnen de 5 voltijdse verpleegkundige hetzij over een hoofdverpleegkundige hetzij bovenop dit aantal over *een teamverantwoordelijke* die in het bezit is van ten minste een bachelorsdiploma in een zorg- of welzijnsdomein. Men beoogt hiermee een grotere flexibiliteit te creëren wat betreft de invulling van de leidinggevende functie in een woonzorgcentrum met een bijkomende erkenning;
- de taken van de hoofdverpleegkundige of, in voorkomend geval, de teamverantwoordelijke werden bijgestuurd in functie van de veranderende uitdagingen voor leidinggevende in woonzorgcentra;
- de kandida(a)t(en) coördinerende en raadgevende artsen worden voorgedragen door de huisartsenkring actief in de gemeente waarbinnen het woonzorgcentrum zich bevindt. De initiatiefnemer behoudt het recht om binnen de voorgedragen kandidaten autonoom een keuze te maken. Deze bijkomende voorwaarde ligt in de lijn van de huidige praktijk. Bovendien wordt uitdrukkelijk gestipuleerd dat de aanstelling van een coördinerend en raadgevend arts niet mag leiden tot een feitelijke beperking van de vrije keuze van de huisarts;
- de opdracht van de coördinerende arts met betrekking tot de coördinatie van het farmaceutisch zorgbeleid wordt geactualiseerd.

Subsidiëring

De werkingsstoelage voor de functie van de begeleider wonen en leven (voorheen animator) werd ondertussen gekoppeld aan het de basistegemoetkoming voor zorg in een woonzorgcentrum (voorheen het zorgforfait uitgekeerd door het RIZIV) in het kader van de Vlaamse sociale bescherming.

De woonzorgcentra kunnen onder bepaalde voorwaarden eveneens beroep doen op een subsidie (infrastructuurforfait per effectieve verblijfsdag) voor de terbeschikkingstelling en het gebruik van infrastructuur, conform de bepalingen van bijlage 14.

I. Vereniging voor mantelzorgers en gebruikers (bijlage 12)

De naam van de verenigingen wijzigt naar 'verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers'. De programmatie, zoals opgenomen in Hoofdstuk 2 van de bijlage, is ongewijzigd en blijft vastgelegd op zes.

Wat betreft de specifieke erkenningsvoorwaarden, opgenomen in de artikels onder Hoofdstuk 3, worden enkele voorwaarden geconcretiseerd. Zo wordt bepaald dat de verenigingen jaarlijks 50 samenkomsten moeten organiseren, en is ook vastgelegd dat de verenigingen jaarlijks minstens 20.000 mantelzorgers moeten bereiken. Daarnaast wordt de rol van belangenbehartiging concreter gemaakt. Daarbij is nieuw dat de beleidsadviserende rol door de verenigingen van mantelzorgers en gebruikers gezamenlijk wordt opgenomen. Van hen wordt advies verwacht op basis van beleidsvoorbereidend werk rond alle thema's die mantelzorg aanbelangen. Zij doen systematisch aan beleidssignalering en ontwikkelen hieromtrent een methodiek waarbij jaarlijks een gezamenlijk beleidsrapport terzake aan de bevoegde overheid wordt overgemaakt.

Ook de opdrachten om jaarlijks minstens zes samenkomsten van een mantelzorggraad te organiseren, te werken aan een positieve beeldvorming van mantelzorg, en mee te werken aan buurtgerichte zorg zijn expliciet opgenomen in de vernieuwde bijlage.

De bepalingen rond het kwaliteitshandboek, worden verder uitgewerkt naar analogie met de andere voorzieningen uit het decreet.

Een volledig nieuwe erkenningsvoorwaarde is opgenomen in artikel 9 over het 'Vlaams Mantelzorgplatform' waar alle erkende verenigingen verplicht deel van uitmaken, en dat als medebeheerder fungeert voor het Vlaams Expertisepunt Mantelzorg.

De voorwaarden voor de personeelsomkadering en subsidiëring blijven ongewijzigd.

m. Ex-DAC en ex- GESCO (bijlage 13)

De huidige bijlage XIV van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreft de subsidiëring van de animatiewerking in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf, en van de personeelsleden met een ex-DAC- en ex-gescostatuuat in de ouderenzorg. Met de bijlage 13 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt enkel nog de subsidiëring van de personeelsleden met een ex-DAC- en ex-gescostatuuat in woonzorgcentra voorzien. De subsidiëring van de animatiewerking in de woonzorgcentra en centra voor kortverblijf werd intussen geïntegreerd in de basistegemoetkoming voor zorg, zoals uitgewerkt in boek 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming. De subsidievoorwaarden met betrekking tot het beschikken over een jaarplan en een visie op de animatiewerking zoals vermeld in artikel 2, 4° van de bijlage XIV van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juni 2009 worden ingeschoven in artikel 34 van de erkenningsvoorwaarden woonzorgcentrum.

De bepalingen met betrekking tot de subsidiëring ex-DAC en ex-gesco in de bijlage 13 van voorliggend voorontwerp van besluit zijn verder inhoudelijk ongewijzigd ten opzichte van de bepalingen in de bijlage XIV bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009. Enkel wordt, anders dan voorheen gewerkt met één voorschot van 90% op het subsidiebedrag, in plaats van twee voorschotten van 45%.

n. Infrastructuursubsidie voor woonzorgcentra en centra voor kortverblijf type 1 (bijlage 14)

De huidige bijlage XVII van het stambesluit betreft de subsidiëring van de infrastructuur in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf.

Ingevolge artikel 44 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2018 tot vaststelling van de regels voor het verlenen van een erkennings- of omzettingsskalender en tot wijziging van de regels voor de voorafgaande vergunning wordt met ingang van 1 januari 2018 in artikel 2, 7de lid, van deze bijlage bepaald dat als de ingebruikname in het goedgekeurde of uitgestelde trimester, vermeld in de beslissing, vanwege omstandigheden buiten de wil van de initiatiefnemer om, niet kan worden gehaald, de leidend ambtenaar van het agentschap maximaal drie jaar uitstel kan verlenen op dit trimester en dat de initiatiefnemer daarover een omstandig gemotiveerd verzoek bezorgt uiterlijk in het trimester vermeld in de beslissing. Voorheen was dit twee jaar en voorafgaand aan het trimester van de beslissing.

Door het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming werd tevens in artikel 4, §4, 2de lid, met ingang van 1 januari 2019 de definitie van gefactureerde referentiedagen aangepast.

Met de bijlage 14 van voorliggend voorontwerp van besluit worden de aangepaste bepalingen vervat in deze bijlage XVII hernomen en waar vereist aangepast aan de terminologie van het nieuwe Woonzorgdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

Hierbij werden een beperkt aantal aanpassingen doorgevoerd, hoofdzakelijk op basis van de ervaringen van het eerste subsidiejaar:

- conform artikel 10 van de huidige bijlage XVII is met ingang van 1 januari 2020 de Vlaamse Gemeenschap de rechtsopvolgster en treedt ze in alle rechten en plichten van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden, vermeld in het decreet van 2 juni 2006 tot omvorming van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden tot een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, en tot wijziging van het decreet van 23 februari 1994 inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden, voor wat betreft de infrastructuursubsidies vermeld in deze bijlage. Met het actualiseren van deze bijlage werd met dit gegeven rekening gehouden en werden de noodzakelijke aanpassingen aan de tekst doorgevoerd;
- aan artikel 4, § 1. wordt toegevoegd dat de subsidies ten vroegste toegekend worden vanaf 1 januari volgend op het jaar van de beslissing zoals vermeld in artikel 2, zesde lid. Deze bepaling heeft tot doel dat voor de woongelegenheden in woonzorgcentra en verblijfseenheden in centra voor kortverblijf type 1 die in een jaar voorafgaand aan of in het jaar van de oproep zelf in gebruik werden of worden genomen pas vanaf 1 januari volgend op het jaar van de beslissing zullen gesubsidieerd worden. Deze toevoeging moet voorkomen dat er met terugwerkende kracht gesubsidieerd moet worden;
- aan artikel 4, § 2. wordt de datum van ingebruikname vervangen door de datum van voorlopige erkenning. Hiermee wordt deze bepaling in overeenstemming gebracht met wat bepaald wordt in artikel 3, eerste lid, 3°;
- tenslotte worden in artikel 5, § 1. de bepalingen rond uitbetaling van de subsidies verduidelijkt, hoofdzakelijk met betrekking tot de uitbetaling ervan in het eerste subsidiejaar.

2. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Er is voor gekozen om op dit moment geen artikelsgewijze bespreking van de artikelen in de bijlagen op te nemen, aangezien de inhoud ervan in hoofdzaak een actualisering is van het bestaande uitvoeringsbesluit van het woonzorgdecreet van 24 juli 2009 aan het nieuwe woonzorgdecreet van 6 februari 2019. Inhoudelijke wijzigingen werden besproken in hoofdstuk 1 van deze nota. Ten behoeve van het aanvragen van het advies bij de Raad van State zal bij de tweede principiële goedkeuring van het besluit voorzien worden in een concordantietabel tussen het huidige en het voorliggende voorontwerpbesluit.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidiëring van de woonzorgvoorzieningen en de verenigingen vanaf **01/01/2019**:

Woonzorgvoorziening	werkingssubsidies	Vlaamse sociale bescherming
Lokaal dienstencentrum	werkingssubsidies	/
Dienst voor gezinszorg	werkingssubsidies	/
Centrum voor dagopvang	werkingssubsidies	/
Dienst voor oppashulp	werkingssubsidies	/
Dienst Maatschappelijk werk van het ziekenfonds	werkingssubsidies	/
Dienst voor gastopvang	werkingssubsidies	/
Centrum voor dagverzorging	werkingssubsidies	/
Bijkomende erkenning CVD	/	VSB F, Fd en Fp Forfaits

Centrum voor kortverblijf Type 1		VSB ROB - zorgforfaits werkingssubsidies
Bijkomende erkenning oriënterend korverblijf	/	VSB nieuw te ontwikkelen CVK+ forfait
Woonzorgcentrum	/	VSB ROB - zorgforfaits
Bijkomende erkenning RVT	/	VSB RVT- zorgforfaits
Vereniging	werkingssubsidies	/
Projecten thuiszorg	projectsubsidies	
Projecten ouderenzorg	projectsubsidies	
Partnerorganisaties	werkingssubsidies	

Voor de diensten voor thuisverpleging, de centra voor herstelverblijf en de groepen van assistentiewoningen worden noch werkingssubsidies, noch financiering vanuit de Vlaamse sociale bescherming voorzien.

Begroting 2019

Woonzorgvoorziening	werkingssubsidies	Vlaamse sociale bescherming
Lokaal dienstencentrum	9.092.194,68 euro	/
Dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg	706.345.554,89 euro	/
DVC conform art. 51 – uren	4.498.445,11 euro	/
DVC conform art. 51 – werking	2.274.343,99 euro	/
Dienst voor oppashulp	3.981.717,07 euro	/
Dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds	19.983.250,49 euro	/
Dienst voor gastopvang	122.542,91 euro	/
Vereniging van gebruikers en mantelzorgers	670.585,60 euro	/
Projectsubsidies thuiszorg	315.000,00 euro	/
PAS	346.000,00 euro	/
DVC niet-conform art. 51 (incl. palliatief)	8.963.656,01 euro	/
Bijkomende erkenning DVC	/	26.877.642,26 euro
Vervoerskosten DVC	/	5.769.343,13 euro
Centrum voor kortverblijf verbonden aan een woonzorgcentrum	/	6.136.361,11 euro
Centrum voor kortverblijf verbonden aan een centrum voor herstelverblijf	51.893,11 euro	/
Basistegemoetkoming voor zorg in woonzorgcentra en centra voor kortverblijf	/	1.804.274.000 euro
Toewijzing bijkomende erkenning WZC 2019 – forfaits	/	22.000.000 euro
Woonzorgcentra - ex-DAC	/	3.377.000,00 euro

Woonzorgcentra - ex-GESCO	/	5.050.000,00 euro
Partnerorganisaties (ECD's)	1.816.000,00 euro	/
Projectsubsidies ouderenzorg	945.000,00 euro	/

De programmatiecijfers van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen blijven ongewijzigd in afwachting van de resultaten van het onderzoek met betrekking tot de prognoses van de zorg- en ondersteuningsnoden in het kader van de Vlaamse sociale bescherming. Indien op basis van de resultaten van dit onderzoek de programmatie wordt bijgestuurd zal dit worden onderworpen aan de procedure van administratieve en begrotingscontrole. De invulling van de programmatiecijfers vertaald in erkenningen voor die woonzorgvoorzieningen en verenigingen die niet opgenomen zijn in de Vlaamse Sociale Bescherming dienen te passen in het kader dat hiervoor voorzien wordt bij de start van de legislatuur in aanvulling op de meerjarenbegroting VSB.

Voor de bijkomende erkenning centrum voor kortverblijf type 1 zijn er vanaf 2020 programmatiecijfers bepaald, zonder financiële impact op de begroting. Het oriënterend kortverblijf is begroot in het kader van de erkennings- en omzettingskalender 2020-2025. In de toekomst zal de budgettering voor bijkomende erkenningen oriënterend kortverblijf al dan niet meegenomen worden in de meerjarenplanning die een nieuwe regering verplicht is op te maken in toepassing van het VSB-decreet.

Voor twee nieuwe types voorzieningen (centra voor kortverblijf type 2 en centra voor kortverblijf type 3) werden nieuwe programmatische cijfers en subsidiebepalingen opgenomen:

- het programma voor de centra voor kortverblijf type 2 wordt vastgesteld op drie per provincie. De subsidie voor de coördinatiefunctie in een centrum voor kortverblijf type drie bedraagt maximaal 60.000 euro voor een centrum type 2 met vijf erkende verblijfseenheden, maximaal 48.000 euro voor een centrum type 2 met vier verblijfseenheden en maximaal 36.000 euro voor een centrum type 2 met drie verblijfseenheden. De subsidie voor de coördinatiefunctie wordt procentueel verminderd in functie van het aantal erkende verblijfseenheden. Deze programmatiecijfers kennen slechts een financiële impact binnen de beschikbare begrotingskredieten;
- het programma voor de centra voor kortverblijf type 3 wordt vastgesteld op twee, wat overeenkomt met de huidige, en door Vlaanderen overgenomen voorzieningen Villa Rozerood en Limmerik. De subsidie-enveloppe van het centrum type 3 wordt bepaald in titel 3, hoofdstuk 2, afdeling 2 van het decreet van 6 juli 2018 betreffende de overname van de sectoren psychiatrische verzorgingstehuizen, initiatieven van beschermt wonen, revalidatie-overeenkomsten, revalidatieziekenhuizen en multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging. Dit betreft middelen die overgekomen zijn in het kader van de zesde staatshervorming.

In het kader van dit decreet wordt verwezen naar het artikel opgenomen in het decreet betreffende de Vlaamse sociale bescherming (artikel 6, § 2) dat het volgende stelt: *'Bij de start van de legislatuur stelt de Vlaamse Regering, op basis van een analyse van de evolutie van de zorgnoden en rekening houdend met de budgettaire marges, een meerjarenraming op met betrekking tot de onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming waarvoor het beschikbaar aanbod geprogrammeerd is. Deze meerjarenraming wordt besproken in het 'Overlegcomité Welzijn, Volksgezondheid en Gezin'.*

De Inspectie van Financiën gaf over het woonzorgdecreet op 21 maart 2018 o.a. met betrekking tot deze bepaling een gunstig advies voor zover de ambities realiseerbaar zijn binnen de (Europese) begrotingsdoelstellingen.

Het begrotingsakkoord over voorliggend voorontwerpbesluit werd verleend op 19 februari 2019 en vermeldt volgende voorwaarden:

- de impact op het personeelsbestand wordt opgevangen binnen de grenzen van het personeelsplan van het agentschap Zorg en Gezondheid en de afdeling Zorginspectie;
- elke zorgprogrammatie rekening houdt met zowel de evolutie van de zorgnoden als met de beschikbare budgettaire marges;
- de bepalingen aangaande de erkenning en financiering/subsidiëring van woonzorgvoorzieningen geven geen aanleiding kunnen geven tot een hogere budgettaire impact voor wat betreft de huidig voorziene zorgprogrammatie. Dit dient desgevallend opgevangen via het instellen van een aanwendingscoëfficiënt;
- nieuwe ondersteuningsmechanismen enkel met anciënniteit als budgettair aanvaardbare kostendrijver uitgewerkt worden.
- Vanaf 1 januari 2020 de aanrekeningsregels zoals bepaald in het VABN-advies 2018/10 betreffende het boeken van subsidies die als inkomensoverdrachten worden getypeerd, gevolgd worden.

Deze voorwaarden zullen worden nageleefd.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerpbesluit betreft de actualisering van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009.

1. Personeel: geen weerslag;
2. Werkingsuitgaven: geen weerslag;
3. Investeringen en schulden: geen weerslag;
4. Ontvangsten: geen weerslag;

Conclusie: het voorstel van decreet heeft geen gevolgen voor de lokale besturen.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het decreet betreffende de woonzorg van 6 februari 2019 en de bijhorende uitvoeringsbesluiten zijn gepland om op 1 januari 2020 in werking te treden. Voor de meeste bestaande woonzorgvoorzieningen (erkend, vergund of aangemeld) is er hierbij een overgangperiode voorzien van 3 tot maximaal 5 jaar waarover de woonzorgvoorzieningen zullen kunnen beschikken om aan de (ver)nieuw(d)e erkenningsvoorwaarden te kunnen voldoen.

Hierbij is een uitbreiding van het bestaande personeelskader van het agentschap Zorg en Gezondheid noodzakelijk. Deze impact op het bestaand personeelskader van het agentschap Zorg en Gezondheid wordt in eerste instantie opgevangen binnen het personeelsplan AZG 2018-2020 dat werd goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 18 januari 2019.

Gelet op de gespreide impact van de diverse maatregelen en de uit te vaardigen overgangsbepalingen zal in tweede instantie op basis van een bijkomende analyse voor de periode na 2020 de bijkomende impact van de uitvoering van deze regelgeving op het personeelsbestand van het agentschap verder in kaart moeten worden gebracht.

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaand voorontwerpbesluit van de Vlaamse regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2019-31 van 8 en 11 februari 2019.

Er is geen RIA vereist. Er is geen vrije juridische beleidsruimte of politieke beleidsruimte. De regelgeving over de woonzorgvoorzieningen is zo goed als identiek aan het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 houdende uitvoering van het decreet van 13 maart 2009 betreffende de woonzorg. De regelgeving is verder aangepast aan de regelgeving inzake de Vlaamse Sociale Bescherming.

Bij de opmaak van het voorontwerp van decreet betreffende de woonzorg werd in overleg gegaan met het Netwerk tegen Armoede en de universiteit Antwerpen. Het overleg met het Netwerk tegen Armoede vond plaats op 16 maart 2018. De besproken thema's en geformuleerde aandachtspunten betroffen eveneens de uitvoering van het decreet, en werden bij de redactie van de uitvoeringsbesluiten meegenomen. Het is de bedoeling om opnieuw in overleg te gaan met het Netwerk tegen Armoede en de universiteit Antwerpen bij de tweede principiële goedkeuring van het OBVR.

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bovengenoemd voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering met bijhorende bijlagen;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen en voor het gezondheidsbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerpbesluit het advies in te winnen van:
  - 2.1. de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
  - 2.2. de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van één maand;
  - 2.3. de Gegevensbeschermingsautoriteit, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen;
  - 2.4. de Vlaamse ouderenraad, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
  - 2.5. de Vlaamse toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin